

לקראת שבת מלכתא

איך קורה דבר כזה? מאיפה יש ליהודי הזה את הכח העצום הזה, להעמיד את כל הפרנסה שלו בסכנה גדולה כל כך, למען מצווה שעד לא מזמן הוא בכלל לא שמע עליה??? זה מה שאמר מרן ה'חזון איש'...

שיחה מיוחדת ומרתקת עם הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א, אודות הסגולה המופלאה והסיבות שבגינן צריך כל יהודי ללמוד הלכות שביעית

צוות 'לקראת שבת'

בעקבות ההצלחה הגדולה בס"ד, של תוכנית הלימוד 'קנין שביעית', ואלפי הנבחנים שהצטרפו ללימוד ומבחני התוכנית, יצא צוות 'לקראת שבת' לשיחה מיוחדת, במעונו של הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א, ראש בית המדרש להלכה בהתיישבות 'אמונת אי"ש', נאמן ביתו ותלמידו המובהק של מרן פוסק הדור, הגר"ש אלישיב זצוק"ל, ומי שבמשך עשרות שנים מסור בלב ונפש, ללימוד והרבצת תורת המצוות התלויות בארץ, במסירות נפש של ממש, ומלווה את תוכנית 'קנין שביעית' כבר מלפני שתי שמיטות.

בפתח השיחה, הציגו נציגי 'דרשו' בפני הגר"י שליט"א את נתוני ההצלחה הגדולה בס"ד, והדגישו כי מספר הנבחנים אינו משקף באופן מלא את מספר הלומדים, שכן ידוע לארגון הן מתוכנית זו והן מהתוכניות האחרות, שעל כל אדם שנבחן ב'דרשו', יש עוד כמה אנשים נוספים שלומדים לפי הסדר של התוכנית, אבל אינם נבחנים בפועל מסיבות שונות, כך שאת מספר הלומדים בתוכנית 'קנין שביעית' אפשר להכפיל כמה פעמים, לעומת מספר הנבחנים בפועל...

זאת באמת ההזדמנות לברר, לטובת הקוראים, אנו פונים אל הגר"י שליט"א, מה העניין הגדול בלימוד הלכות שביעית?

מילא החקלאים, בעלי חנויות הירקות, הרבנים שצריכים לענות לשאלות, נותני הכשרות כמוכן, כל אלו בוודאי צריכים להיות בקיאים בהלכות שביעית, אבל אם אני אדם המתגורר בעיר, אין לי חצר פרטית וגם לא חצר משותפת שיש בה צמחיה או עצים, הקשר

שלי עם עולם הצומח מסתכם בזר פרחים שאני קונה לחג השבועות... למה אני צריך ללמוד הלכות שביעית?...

"כמובן שאתם לא הראשונים ששואלים את השאלה הזאת", משיב הגר"י שליט"א על אתר, "יש כמה וכמה תשובות בדבר, אבל סבורני שהכי נכון יהיה להתחיל מהבסיס, הדבר הפשוט ביותר: "כדי להשיב על השאלה הזאת, אני רוצה לשאול שאלה אחרת... יש קובץ ישן נושן שיצא לקראת שביעית תשי"ט. לומדי הכולל של רבינו ה'חזון איש', הוציאו 'שטיקלך תורה', מאמרים ופולפולים בענייני שביעית. כתבו שם כמה וכמה מגדולי עולם, שחיו דור וחצי לפנינו.

"לאותו קובץ נכתבה גם הקדמה. אף אחד אינו חתום על ההקדמה, ולא מופיע שם מי כתב אותה, אבל אנחנו יודעים שהיא נכתבה על

באזור כפר סבא, ולאחר מכן השתקעה במקום בו שוכן כיום הקיבוץ הנושא את השם הזה, הם שלחו שאלות ל'אחיעזר' והוא כתב להם שבענייני שביעית ישאלו את הרב קרליץ מבני ברק... שמעתי משני אנשים שהיו מאותה קבוצה, שאמרו שכשבאו לבני ברק, הם חיפשו את הרב קרליץ, ואנשים לא ידעו לומר להם מי זה הרב קרליץ הזה, שהם כל כך מחפשים אחריו... רק אחרי חיפושים רבים, הם מצאו מישהו שאמר שהוא חושב שאולי יש פה מישהו העונה לשם הזה, והפנה אותם אל ה'חזון איש', שאז עוד לא היה ידוע ומפורסם אפילו בבני ברק עצמה...

"בכל אופן, בעקבות אותו מצב נורא ואיום, החל ה'חזון איש' לנהל את המלחמה הגדולה שלו על שמירת שביעית, ובשנת תשי"ב הוא החל לראות את פרי עמלו, ולראשונה היו קבוצות גדולות יותר של שומרי שביעית. הפלא ופלא!

"ומה כותב האחייך שלו רבי שמעון גריינמן זצ"ל? ל'חזון איש' היתה שמחה גדולה מאוד מכך שנתרבו לומדי הלכות שביעית... "אתם שומעים? במקום לשמוח על כך שסוף סוף שומרים את מצוות שביעית, ה'חזון איש' שמח בעיקר על כך שנתרבו הלומדים בהלכות שביעית!!! וכאן צריך לשאול: למה באמת? כשנבין למה ה'חזון איש' שמח על זה שנתרבו הלומדים, תהיה לנו תשובה גם לשאלה ששאלתם!"

חמש סיבות

"למעשה יש חמש סיבות עיקריות ומרכזיות, למה צריך ללמוד הלכות שביעית, או הלכות בכלל של כל נושא באשר הוא. "הסיבה הראשונה היא פשוטה מאוד: אם לא ילמדו, לא יוכלו לקיים את המצווה. גם בשביעית, מי ששואל למה הוא צריך ללמוד את ההלכות הללו, מוכיח בעצמו למה צריך ללמוד אותם. אחרי שילמד, פתאום הוא יגלה כמה הן מעשיות עבור כל יהודי המתגורר בארץ ישראל. עוד לא ראיתי אדם שלמד הלכות שביעית, ולבסוף אמר שהן לא היו מעשיות עבורו. תלמד ותראה שזה נוגע אליך הרבה יותר ממה שאתה חושב..."

"סיבה נוספת, יש תקנה שתקן משה רבינו עליו השלום! משה רבינו תקן שילמדו הלכות חג בחג והלכות עצרת בעצרת. הכולל גם הלכות שביעית בשביעית. האם בפסח לא צריך ללמוד הלכות שאינן מעשיות לנו כיום? בוודאי שצריך ללמוד את כל הלכות פסח, כך גם בהלכות שביעית צריך ללמוד את ההלכות הללו בשנת

אבל אם אני אדם המתגורר בעיר, אין לי חצר פרטית וגם לא חצר משותפת שיש בה צמחיה או עצים, הקשר שלי עם עולם הצומח מסתכם בזר פרחים שאני קונה לחג השבועות... למה אני צריך ללמוד הלכות שביעית?...

ידי הגאון רבי שמריהו גריינמן, אחיינו של מרן החזון איש זצ"ל. הגאון ר' שמעון היה האיש הכי קרוב למרן ה'חזון איש', והוא כותב בהקדמה הזאת שבשנת השמיטה הקודמת, כלומר בשנת תשי"ב, היתה ל'חזון איש' קורת רוח מרובה מכך שנתרבו לומדי הלכות שביעית.

"לכאורה זה קצת תמוה: הרי שנת תשי"ב, היתה שנת השמיטה הראשונה שבה היתה שמירת שביעית על ידי רבים. הרי לפני כן, בשמיטות הקודמות, לא היו כמעט בכלל שומרי שביעית, רוב עם ישראל לא היה על אדמתו, ואלו שכן היו כאן - חלקם לא היו שומרי מצוות בכלל, וחלקם הסתמכו על היתרי מכירה.

"הרי ה'חזון איש' עצמו כותב ל'אחיעזר', שכשהוא הגיע לארץ ישראל הוא גילה שכמעט ואין שמיטה בעולם, 'שאלת השמיטה כמו נפתרה', הוא כותב ומלין על כך שהרבנים הראשיים פרסמו היתר מכירה, ואומרים בלחש שאת המלאכות דאורייתא יעשו על ידי גוי. אף אחד לא שומע את אותה הלחשה, ויישובי אגודת ישראל', כך כותב החזון איש, 'שלושה המה במספר', היו רק שלושה יישובים ששמרו הלכות שביעית..."

"היתה אז התייבות ראשונה של 'חפץ חיים', שבתחילה היתה

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

ראש הכולל נכנס עם עשיר מופלג. הם דיברו, ולפתע רב אהרן-לייב התעניין: "כמה חדרים יש לך בבית?". האיש החל לספור עם האצבעות וחיכך בראשו, עד שלאחר כחצי דקה נקב במספר מדויק של החדרים, כמדומה עשרים וששה חדרים. "כמה ילדים יש לך?" - "ששה ילדים", השיב. "נניח שכל אחד צריך חדר, ויש צורך במטבח, וחדר אחד לקפלוטש, ואחד לנעליים... אבל מה עושים עם החדרים הנוספים...?", תמה רב אהרן-לייב

פרקי אמונה ובטחון ממרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

שמתייגעים מאד להשיג תקציבים, הגיעו במיוחד לארץ ישראל לגדול הדור ('האדריכל' של רשתות הכוללים), כדי להביע את דעתם ולדון איתו יחד בעתיד, כיצד להתנהל מול האברכים: איך לפרנס אותם, מה לתת להם וכמה, ובעיקר, עד כמה אפשר לקחת סיכונים בקבלת אברכים לכוללים, ועוד עצות טובות לפרטי פרטים. הצעותיהם נבעו מלב טוב באמת ונדיבות, חלילה לא מרוע! רב אהרן-לייב קיבל אותם בחביבות שמע את דבריהם, ונתן להם להבין כי לא הוא האדריכל של העולם ולא האדריכל של הכוללים. הוא פנה אל אחד מהם, בשאלה לא צפויה:

"האם ערכת פעם סעודה לאלף איש?"

- "כן, עשיתי חתונה גדולה לבתי שתחי"

"האם אתה יכול לעשות סעודה גם לחמשת אלפי איש?"

הגביר לא הבין מדוע נשאל שאלות משונות, אך השיב: "זה לא כל כך פשוט להגיש אוכל לאלפי איש, יש צורך בחברת הפקות' מיוחדת, אבל זה אפשרי, כי עם כסף אפשר הכל"...

רב אהרן-לייב חיך ושאל: "ולעשרת אלפי איש, עשית פעם סעודה?" - "לא, זה מורכב וקשה מאד לשנע את האוכל, לתכנן, לבשל, לערוך ולהגיש איש לפי אכלו. אבל זה אפשרי איך שהוא באופן חד פעמי".

"ולא זכר שר המִשְׁקִים אֶת יוֹסֵף" (בראשית מ', כ"ג)

"...מפני שתלה בו יוסף בטחונו לזכרו, הוזקק להיות אסור שתי שנים, שנאמר 'אשרי הגבר אשר שם מבטחו בד' ולא פנה אל רהבים'" (רש"י)

ראש כולל התאנח באזונו, כי מאד קשה לו להחזיק תקציבית את 120 האברכים שיש לו בכולל, עד כדי כך ששוקל ברצינות לסגור את הכולל.

החזיק רב אהרן-לייב את ידיו ועודדו בחום כדרכו, וברכו לסייעתא דשמיא, ואף אמר לו: "תוסיף עוד 20 אברכים וה' יהיה בעורך!"...

לאחר כחצי שנה, נכנס שוב.

רב אהרן-לייב התעניין: "כמה אברכים יש לך?"

קרוב למאתיים אברכים...

"כיצד אתה מסתדר עם השגת הכספים?" - שאל.

הוא השיב בשמחה ובסיפוק רב, וסיפר כי ב"ה אחרי הביקור האחרון כאן, הוקל לו, ונראה לו כי הצליח להתבסס ולעמוד על הרגליים. רב אהרן-לייב שמח אתו יחד. "ברוך ה'!"

לפני שיצא שאל: "מה דעתו של ראש הישיבה, האם כדאי לי להוסיף עוד אברכים?". "לא, לא! אל תוסיף! וגם המאתיים הללו בסכנה...!"

תמה ראש הכולל: "למדנו רבינו, לפני כחצי שנה כאשר התאוננת שאיני יכול להחזיק את האברכים, ראש הישיבה יעץ להוסיף עשרים אברכים, ועכשיו כשב"ה התבססת, ראש הישיבה אומר לי לא להוסיף ואף המאתיים בסכנה, מה הטעם?"

"פשוט מאד!", הבהיר לו: "בעבר הרגשת שאינך יכול להחזיקם, היה ברור לך שאתה נתלה אך ורק בהקב"ה, לכן יכולת להוסיף עוד אברכים, כי להקב"ה לא חסר כסף במחסנים שלו, אבל כעת סיפרת שכבר התבססת, והיה נשמע בקולך כי נכנסה בלבך תחושת הקלה - שהנך מסתדר לבד, כיון שכך אתה כבר בסכנה גם על האברכים הקיימים..."

"אנחנו לא יכולים, ולכן לא נתערב"

שני גבירים נכבדים מאד, סייעו רבות לכוללים בארץ ישראל, ובשמחת טוב ליבם ורחמיהם על האברכים ועל ראשי הכוללים,

ניסים, לא בגבורת איש, לא בידי בשר ודם אלא מידו הפתוחה הקדושה והרחבה).

הרב ויסבורד הדגיש: "רב אהרן-לייב חלילה, לא ולזל בגבירים, אלא כיבד אותם! עשרות מכתבים יש בידי ראשי רשתות הכוללים שליט"א, שמוכח בהם כיצד באמת כיבד והעריך, אבל לא העריך את הכסף, אמנם אותם העריך אבל לא העריך את הכסף שלהם. רבי מכבד עשירים, לא מכבד את הכסף!".

תמיד היה חכימא דיהודאי, מטיל דופי בכל עניין של 'גשמיות', ובעת שישב עם גבירים, אף הטיל דופי בערך לכסף ולעשירות. הוא לא לעג להם חלילה, אלא אמר דברים מתוקים מעמקי לבבו הטהור! ומתוך חביבות, והיה מחזק אותם ברוחניות.

'כולל' בכניסת שבת - לא

רב בית כנסת אברכים בבני ברק, סיפר כי יש לו 'תורם' לכולל שילמדו שעה לפני הדלקת נרות.

אמר לו רב אהרן-לייב בתקיפות: "לא! זה הזמן שאבא/הבעל צריך להיות בבית!". הציע רב בית הכנסת: "אפשרי שהם יסיימו את הכל שעה קודם, ויבואו לכולל ללמוד!".

"לא! בשעה זו צריך להיות בבית!". מפי השמועה: אחד אירגן כולל במוצאי צום, ובא לבקש הדרכה. רב אהרן-לייב הגיב באי נוחות: "רוצים לעזור לאברכים? למה לחפש את הזמנים הכי קשים?".

אוי ואבוי

ראש כולל שאל לגבי אברך שהחסיר חודש בגלל שיפוצים בדירתו, והאברך הסכים שיפטר והו מהכולל, האם אכן יכול לפטרו? תשובה: "לא, לא! על דבר כזה לזרוק?". אח"כ הוסיף ואמר לו: "אם הקב"ה יתנהג איתך במידת הדין כך, כמו שאתה מתנהג עם אברכים, אוי ואבוי!".

לפתוח כולל או ראש כולל?

מפי השמועה: פלוני ת"ח סיפר לרב אהרן-לייב כי הוא מעוניין לפתוח כולל, ולכן בא להתייעץ בעניין כספים ולקחת עול.

"זמנין יהיו לך אברכים?" - התעניין הרב. אני יושב בכולל גדול שיש בו כמה אברכים חשובים, וכן בכולל סמוך, אצרך את הטובים שביניהם ואפתח כולל חדש.

הביט עליו רב אהרן-לייב: "היינו, שאינך מעוניין לפתוח 'כולל', אלא לפתוח 'ראש כולל', ולכן אין לי עצות..."

מדוע אתה מצליח?

ראש כולל מצליח ומשגשג, ישב בחדר הצנוע ברחוב חזון איש 5. רב אהרן-לייב הכיר מקרוב את 'ראש הכולל' ואת הכולל, שמשגשג בכל תחום: לומדים טוב, אברכים איכותיים במיוחד, הוא תומך בהם כראוי ומצליח להשיג את כספי התמיכה לסניפי הכולל. פנה אליו רב אהרן-לייב: "מה אתה חושב, מדוע לדעתך הכולל

רב בית כנסת אברכים בבני ברק, סיפר כי יש לו 'תורם' לכולל שילמדו שעה לפני הדלקת נרות. אמר לו רב אהרן-לייב בתקיפות: "לא! זה הזמן שאבא/הבעל צריך להיות בבית!". הציע רב בית הכנסת: "אפשרי שהם יסיימו את הכל שעה קודם, ויבואו לכולל ללמוד!". "לא! בשעה זו צריך להיות בבית!".

"ולחמישים אלף איש?"

"זה לא בממדים שלי בכלל, אבל יש אנשים שמסוגלים לכך, אולי ראשי ממשלות ומלכים, שיש להם את האפשרות ואת הכלים לכך, את האנשים ואת השלטון ואת הכסף".

"וסעודה למאתיים אלף איש?"

"לא נראה לי שהיה פעם כזה אירוע, שארגנו ארוחת ערב למאות אלפי איש".

"ולחמש מאות אלף איש, חצי מיליון?"

"נראה לי שזה בלתי אפשרי, לעבור כזה יום בשלום, מכמה בחינות, זה אפילו מסוכן וגם האוכל יתקלקל ולא יהיה טרי, זה גם עולה הון תועפות. אבל אני לא מבין מדוע הרב שואל אותי כאלו שאלות?" ואז תפס רב אהרן-לייב את ידו ואמר בהתרגשות רבה:

"הקב"ה מגיש ארוחת בוקר וארוחת ערב, מידי יום ביומו, לא באופן חד פעמי, לא לחצי מיליון איש אלא לשבע מיליארד בני אדם. יש מי שאוכל אורז, ויש מי שאוכל לחם או בשר, אבל כולם אוכלים וסועדים. אם כן, הדעת נותנת שאנחנו שלא יכולים להאכיל אפילו כמה אלפי בני אדם, שלא נתערב לסייע לו כיצד לפרנס אותם.

"בסופו של יום לכולם יהיה אוכל, גם לאברכים! אנחנו הקטנים לא יכולים לתת עצות בדברים שאין לנו כל מושג בהם, נשאיר לו את ניהול פרנסת העולם. כפי שעושה מאז ומתמיד, מוטל עלינו לעשות את מחויבותנו בלבד, ותו לא, והוא כבר יעשה את שלו, כי מלוא כל הארץ כבודו וחכמתו". (ראשי הכוללים היוצאים להתרים לטובת עולם התורה, אינם חושבים שהם מאכילים את האברכים, ואינם מתיימרים לנהל את העולם, הם עושים את מצוותם מתוך קושי, ורק מתוך קושי ויגיעה, וה' יתברך המפרנס את כל העולם, נותן לאברכים את הסייעתא דשמיא דרכם, והפרנסה מגיעה בניסי

מצליח? מה הייחודיות של הכולל שמביאה לכם כוח הצלחה תדירה?"
- "בגלל שיש לי קבוצת אברכים טובה במיוחד."
"זה כל ראש כולל אומר" - דחהו רב אהרן-לייב
- "ואולי בגלל שאני משלם תמיד בזמן."
"גם את זה אומר כל ראש כולל שמשלם בזמן."
- "אם כך, אינני יודע מה לומר, שראש הישיבה יסביר לי!", ביקש.
שאל אותו רב אהרן-לייב: "האם יש שלט גדול על בנין הכולל מבחוץ?"
ראש הכולל לא הבין כיצד צצה לה השאלה, ומה היא קשורה לענין, והשיב: "לא, אין לי שום שלט וגם לא פרסומת כל שהיא לכולל!"
"לכן אתה מצליח" - פסק 'גדול הדור' את פסוקו.
הושיט לו את ידו, כדי לעודדו בהמשך הדרך הטובה...

ככה לא יגדלו, יחשבו על הכסף...

ראש כולל, עם אמצעים מיוחדים של כסף, נכנס ושאל כי בכולל לומדים אברכים שקדנים במיוחד, והוא מעוניין לצרף אליהם אברכים נוספים שקדנים, ולתת להם מידי חודש תמיכה בסך חמש עשרה אלף שקלים, כדי שיוכלו ללמוד ברוגע, והאשה לא תצטרך לצאת לעבוד... מרן לא התלהב, ואמר לו: "למה לך להרגיל אותם לכך?! ומה יקרה אם חלקם יאלצו פה ושם לעבור למסגרת לימוד אחרת, הרי כיון שהתרגלו לכך, יהיה להם קשה בסגנון חיים אחר."
מיליונר התקשר שישאלו את הרב כי מעוניין לפתוח כולל, ולתת אלפיים וחמש מאות דולר לחודש, אמר רב אהרן-לייב: "ככה לא יגדלו, יחשבו על הכסף... לכל היותר אלף דולר לחודש (בשעתו), כך אפשר עוד לגדול".

הכנת האומר

בעידנא דחדוותא, בחג הסוכות, בין הנכנסים היה 'ראש כולל' תלמיד חכם מופלג, שגם ידוע בכח דיבורו המעולה.
גדול הדור רב אהרן-לייב השרה אווירה של ענווה מאין כמותה, ולכן יכלו לשאול הכל, כמו השאלה דלהלן:
"כיצד קורה הדבר, שדבריו של רבינו ראש הישיבה נשמעים ומתקבלים, למרות שאינו נואם מדופלם, ואילו אני עם הכישורים הרטוריים שלי, דברי נשמעים פחות?"
שאלו רב אהרן-לייב בבת חיוך: "כמה זמן לוקח לכם להכין שיעור בגמרא לאברכים?"
- "בסוגיות ישיבתיות, כמה שעות, ובסוגיות נדירות לפעמים יותר מזה".

"וכמה זמן לוקח לך להכין שמוע'ס?"
- "גם כמה שעות", השיב ראש הכולל.

"וכמה זמן לוקח לך להכין את האומר?"... - שאל רב אהרן-לייב, והגיע לתשובה: "בזה הכל תלוי, בהכנת האומר. וכיון שאני יותר זקן ממכם, אז הכנתי את האומר יותר הרבה שנים מכם..."

חלוקת שתיה וקפה בכולל

באחד הכוללים הגדולים והמרכזיים, החליט אחד האברכים לארגן, שבשעה מסויימת ב'סדר', הוא או אברך אחר יעבור עם כוסות תה או קפה, וייתן למי שצריך ומעוניין לשתות, כי בכך ימנע ביטול תורה, שלא יצטרכו האברכים לקום ולהכין לעצמם.
הוא שאל את רב אהרן-לייב, שהפתיע אותו עם כיוון מחשבה חדש: "שב ואל תעשה, כי לפעמים זה שחרור של אברך, שקם ממקומו ומכין לעצמו קפה או תה, הוא זקוק להפסקה הזו. אל לך להתערב בהתנהלות של הכולל עד היום..."

כמה חדרים יש לך בבית

ראש הכולל הרב אלחנן ויסבורד, נכנס אליו עם עשיר מופלג. הם דיברו, ולפתע רב אהרן-לייב התעניין: "כמה חדרים יש לך בבית?" (האמת מניין לו לדעת כמה חדרים יש לו?!...)
האיש החל לספור עם האצבעות וחיך בראשו, עד שלאחר כחצי דקה נקב במספר מדויק של החדרים (כמדומה, עשרים וששה חדרים).

"כמה ילדים יש לך?"

"ששה ילדים" - השיב.

"נניח שכל אחד צריך חדר, ויש צורך במטבח, וחדר אחד לקפלוטש ואחד לנעליים, אבל מה עושים עם החדרים הנוספים...?", תמה רב אהרן-לייב.

והשאלה עמדה בחלל. שניהם חייכו, השואל והנשאל...

ושוב, ראש הכולל הכניס עשיר פלוני שהגיע ממרחק במיוחד לשאול: "כמה צריך לתת לישיבות, לכוללים ולצדקה, וכי אין שיעור?"

"יש לך לחם לאכול ובית לדור בו?", התעניין רב אהרן-לייב.

"בוודאי!" - השיב היהודי העשיר.

"יש לך בשר?"

"כן ברוך ה'!"

"אז זהו. כל השאר צריך לתת להחזקת תורה ולצדקה..." - אמר לו.

(מתוך 'חכימא דיהודאי')

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הבן, הגאון רבי יצחק שאול קנייבסקי, הראה לאביו שבעמוד קמ"ו הובאה שאלה עצומה שהקשה מרן הגרא"מ שך, ובסיומה אמר מרן זצ"ל, שמי שיאמר תירוץ על שאלה זו - 'זהו סגולה צו ווערן א-חתן' (סגולה להיות חתן!!!). למשמע הדברים, הפטיר מרן הגר"ח שליט"א ואמר: "כיון דנפק מפומיה דמר" ... דהיינו, כיון שיצאו הדברים מפיו של מרן הגרא"מ שך, ראויים הם להתקיים...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על האמונה המוחשית בהקב"ה

"וַאֲיךָ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטְאֵתִי לְאֱלֹקִים" (בראשית ל"ט, ט')

עד כמה שהיראה מפני הדר-גאון של השי"ת תהיה יותר מוחשית בלבנו, היא גם תשפיע על המעשים שאנחנו עושים. עיקרה של היראה הוא לחוש, עד כמה שאפשר, את מציאות הקב"ה בעולמו, ולהגיע להרגשה של ממש שהוא-הוא מנהיג את העולם, ואין בלתו. רק כך נגיע גם למסקנה ברורה, שכאשר השי"ת אומר לנו שדבר מסוים 'אסור לעשות', אזי מדובר באיסור מוחלט! באיסור שאין להפר אותו בשום אופן שבעולם! - כי אנחנו יראים להפר את רצונו של מי שאמר והיה העולם!

שהרי בכך מתמַצָּה ההבדל העיקרי בין מי שיראתו היא יראה מוחשית, ובין היהודי 'שלמד בחיידר' שצריך לירא מהשי"ת. בעוד שהראשון ישתדל בכל כוחו לעמוד בעוז ובאמונה נגד כל הפיתויים לעבור על רצונו של הקב"ה, הרי שהשני יתפתה מכל דבר קטן. כל קושי העומד בדרכו, וכל מחסום זניח פוגם כבר בשמירת המצוות שלו.

הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, סיפר מעשה מופלא שהתרחש אצל הרבנית רוט, זוגתו של הגאון רבי יוסף רוט זצ"ל, מייסד מוסדות 'בית דוד' בבני ברק.

כאשר הציעו אותה, כנערה, לשידוך במשפחת רוט, התעניין אביו של הגר"י רוט אצל השדכן במעשיה ובתכונותיה של הבת המוצעת. אנחנו מדברים על תקופת מלחמת העולם השנייה, כשמשפחת רוט התגוררה בחו"ל.

כיצד אטלטל בלי עירוב?

אחד הסיפורים שסיפר השדכן לאבא היה כדלהלן: בשבת-קודש אחת, עברתי ליד בית הכנסת בעיירה, וראיתי נערה צעירה ממתנינה בחוץ בקור עז. כאשר שאלתיה למי היא מחכה בקור שכזה, השיבה לי שבגלל המחסור בלחם בימי המלחמה, מחלקים השלטונות לחמים בקצבה מצומצמת מאוד. "אתמול", ממשיכה הנערה לספר, "קיבלנו הודעה שהחלוקה

תתקיים היום, בשבת-קודש, במקום פלוני. למותר לציין עד כמה היתה פת זו חשובה לחייתה של כל משפחה, בתנאי הרעב האיזמים ששררו באותה תקופה.

"אבא שלח אותי שאקח את הלחם", סיפרה, אבל אני נתקלתי בבעיה: "כיצד אטלטל את הלחם בחוצות העיירה, שאין בה עירוב?! עמדתי וטכסתי עצה מה לעשות, כדי לא לעבור על חילול שבת. חשבת וחשבת, עד שעלה בליבי רעיון.

"אני אמתין כאן ליד בית הכנסת, עד שתעבור במקום אשה גויה, ואז אבקש ממנה שתביא לי את הלחם ממקום החלוקה, ובתמורה אתן לה חלק מהלחם. לאחר שהלחם יגיע אליי, לבית הכנסת, אחביא אותו כאן במקום-סתר, ובמוצאי השבת אשוב לקחתו...

"עכשיו אני ממתנינה לגויה שתביא לי את הלחם", סיפרה מי שעתידה להיות הרבנית של אחד מגדולי הרבנים בבני ברק. הסיפור של השדכן עשה רושם אצל אביו של הגר"י רוט, וכמוכן שבתוך זמן קצר נשברה שם צלחת.

ואנחנו נלמד מכאן מה פירושה של יראת שמים מוחשית. הרי אלף ואחד תירוצים היו יכולים לעבור במוחה של הנערה הצעירה, כדי לשכנעה ללכת ולקחת את הלחם, ולטלטלו!

ולמרות הכל היא מרגישה שאם הקב"ה אמר לא לחלל שבת, אזי אני צריכה להשקיע את מירב המאמצים, על מנת להגיע למצב שבו היא בידי להביא את הלחם למשפחתי, בלי לחלל שבת.

מרן הגרא"מ שך הקשה שאלה עצומה, וציין שמי שיאמר תירוצ - תהיה זו סגולה שיתארס

דיברנו על שידוך, והנה סיפור מופלא ביותר על שידוך נוסף שנעשה בדרך פלאית. סיפור זה הושמע באוזנינו על ידי אחד מהת"ח המובהקים ביותר של רמת אלחנן, ששמע את הדברים היישר מהמקור.

בחורף תשע"ט יצא לאור קונטרס 'גיעת ערב' על מסכת בבא קמא, המכיל את תמצית שיעוריו של ראש ישיבת פוניבז', מרן הגרא"מ שך זצ"ל. השיעורים נערכו ע"י הרה"ג רבי מאיר הרשקוביץ מכולל פוניבז', שנכנס במהלך החורף אל מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי, והביא לו את חוברת השיעורים.

הבן, הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי הראה לאביו שבעמוד קמ"ו הובאה שאלה עצומה שהקשה מרן הגרא"מ שך, ובסימומה אמר מרן זצ"ל שמי שיאמר תירוצ על שאלה זו - "זהו סגולה צו ווערן א-חתן" (סגולה להיות חתן!!!).

למשמע הדברים, הפטיר מרן הגר"ח שליט"א ואמר: "כיון דנפק מפומיה דמר" ... דהיינו, כיון שיצאו הדברים מפיו של מרן הגרא"מ שך, ראויים הם להתקיים...

והנה, אחד מחשובי הבחורים בישיבת 'ארחות תורה', שהגיע לגיל 28, מסר 'חבורה' על הסוגיה האמורה, והציע לפני חבריו 2 תירוצים ליישב את קושייתו של מרן ראש ישיבת פוניבז', כפי שהובאה ב'גיעת ערב'. שבועיים לאחר מכן זכה הבחור להתארס עב"ג, על אף גילו המבוגר...

התירוצים נכונים...

הת"ח בכולל פוניבז' אמרו בהתפעלות, שמלבד עצם ההתרגשות שאחזה בהם, על קיום ההבטחה של מרן הגרא"מ באופן מידי, אפשר לראות בכך הסכמה של מרן ראש הישיבה זצ"ל על עצם התירוצים של הבחור, שהם נכונים. שהרי בוודאי מרן זצ"ל לא התכוון שה'סגולה' תתקיים גם אם התירוצ לא ישיע את רצונו... אבל רגע-רגע, עדיין לא סיימנו. הבחור הרי אמר 2 תירוצים על השאלה... ובכן, מספר ימים לאחר אירוסיו-שלו, התארסה גם אחותו, שגם היא הגיעה לגיל מבוגר מאוד...

ולכאורה, מהיכן לקוחה הסגולה, שהאומר תירוצ על שאלה ימצא את זיווגו? הרי כל דבריו של מרן הגרא"מ שך היו שקולים ומדודים, ואם הוא אמר שתירוצ על קושיא זו היא סגולה להתארס, הרי שיש לזה מקור! ובכן, מה הוא המקור שאמירת חידושי תורה, או תירוצ חדש על קושיא, היא סגולה להיושע באירוסין? והנה, נאמר במסכת יבמות (ס"ג ב'): "בן עזאי אומר, כל מי שאינו

עוסק בפרו ורבו, כאילו שופך דמים, וממעט הדמות... אמרו לו לבן עזאי, אתה נאה דורש ואין נאה מקיים [שהרי בן עזאי לא נישא]! אמר להן בן עזאי, ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה... וצריך ביאור, וכי בגלל שנפשו חשקה בתורה, מותר לו לבטל מצוות עשה מהתורה? וכי גם ממצוות סוכה ותפילין יפטר בגלל חשקת התורה?

ניחומים נפלאים

על שאלה זו השיב בגליוני הש"ס זצ"ל: "י"ל שקיים בלימוד תורתו מיעין מצוות פרו ורבו, ושבת, שההלכות שנתחדשו ע"י לימוד תורתו כתולדות בניו היו לו, וכמבואר במסכת ברכות (מ"ז ב') 'שנים ושבת מצטרפים לזימון', כלומר שני אנשים האוכלים יחד בשבת יכולים לזמן בצירוף השבת.

"ומקשה הגמ', וכי שבת גברא? אלא אימא, שני תלמידי חכמים המחודדין זה את זה בהלכה - מצטרפין. ובתוס' הרא"ש שם כתב: 'שני תלמידי חכמים המחודדים זה את זה בהלכה בתוך הסעודה מצטרפין, שההלכה חשובה כשלישי', עכ"ל הרא"ש. אלמא דההלכה הנולדת מאת התלמיד חכם כתולדת גברא חשבינן ליה", עכ"ל גליוני הש"ס.

ואלו ניחומים נפלאים, שגם חידושי תורה נחשבים כאילו קיים פריה ורביה, עד כדי כך שיוכל לזמן עם דברי התורה.

ואולי זו היא כוונת הנביא: "כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו שבתותי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי, ונתתי להם בתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות". אלו הם דברי נחמה לסריס, כי השבת שהם שומרים אותה הרי היא כאילו ילדו בן, וכפי ההוה-אמינא דהשבת מצטרפת לזימון, וגם הלומדים תורה ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי, שהיא תורה שבע"פ, שעל זה פָּרַת השי"ת ברית עם ישראל, נחשב גם הוא כעין שילד בן.

לאור זאת יש לומר, שאי מי שאין לו בנים, נחשבים דברי התורה שמחדש כאילו ילד, כלומר שדברי התורה נחשבים לו כתולדותיו, כל שכן שדברי תורה שאומר, יש להם סגולה שאכן באמת יישא אשה ויהיו לו עוד תולדות. ב'ווי העמודים' הובאו עוד מקורות לסגולת-האירוסין של מרן זצ"ל.

אם חשבנו שבמהלך השנים סופרו כבר כל הסיפורים על ה'חפץ חיים', הנה לפנינו סיפור מרתק שלא פורסם עד כה, המובא בספר 'שדה צופים' של הגר"א פרידמן, ממקורביו המובהקים של מרן הגר"ח קניבסקי.

הרב פרידמן מצטט את הסיפור מתוך הקונטרס 'זכרונותיו של איש פשיסחא', שם הביאו את המעשה בשם הרה"ח הישיש רבי משה בוים ז"ל, שהאריך ימים יותר מ-100 שנה, והיה מוותיקי בית ווארקי ואמשינוב.

ר' משה זכה לארח בימי אברכותו את מרן הח"ח במשך כמה ימים, בעת שנדד ברחבי העיירות כדי למכור את ספריו, ועדיין לא יצא שמו וטיבו בעולם.

הסברתי לו שהמקום אינו שמור כל-כך, ולכן הצעתי ליהודי הליטאי הלא-מוכר, להיות אורחי בביתנו, ושם אף אתן לו מקום נוח לאחסון הספרים.

"היהודי הסכים, ובא למעונו של חותני שהיה בית רב-מידות, כמנהג הנגידים. כשהגשתי לפניו לאכול, סירב, בהסבירו שהוא נוהג לאכול רק פת-קייבר עם קפה שחור...

"נתתי לו את מבוקשו זה, והוא התארח מספר ימים בביתנו, כשבמשך כל היום היה מסבב בבתי הכנסת בעיירה, כדי למכור את הספרים שהביא עימו.

"עם התקרב יום השבת, שאלתי אותו מה הוא מתכוון לעשות באשר לסעודות בשבת, והאורח ביקשני שאגלה לו מי הוא השוחט שלנו, ואז יעשה עליו בירור, ואם הכל יהיה בסדר - יאכל אצלנו.

"אני אישית", סיפר הרב בויס, "התפעלתי מאוד מהקפדת האורח על כל מצוה ומצוה, בדקדוקיה. ואכן, הח"ח בירר על השוחט, ואכל אצלנו ביום השבת.

"יחדנו לו לשבת חדר מיוחד שלא הודלק בו אור, ובליל שבת תיכף לאחר הסעודה נכנס לשם וסגר הדלת אחריו, אם כי השעה היתה עדיין מוקדמת למדי.

"הטיתי את אוזני ושמעתי שהאורח מסתובב בחדר הלון-ושוב, והנה אני שומע אותו משנן בעל-פה פרקי משניות מתוך מסכת 'קנים', בניגון מתרונן.

"לא התעצלתי, והוצאתי מהארון את ספר המשניות על 'קנים', כדי לבדוק האם הוא אכן זוכר את המשניות כלשונן... והשתוממת מבקיאותו ודייקנותו המופלאה, כאשר חזר על כל משנה, עם המפרשים שלה, וקלע אל חוט-השערה ולא החטיא אף בשינוי קל.

"לאחר שנים, משגיליתי את שמו ושָׁמַעְנוּ של ה'חפץ חיים', והתברר לי בעליל שהיה זה היהודי הליטאי שהתארח בביתנו - הנני מתמלא תמיד בגיל וחדוה, על שזיכני הקב"ה לארח ת"ח וצדיק כה מפורסם, שכל היהדות העולמית היתה חרדה למוצא פיו".

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

"יחדנו לו לשבת חדר מיוחד שלא הודלק בו אור, ובליל שבת תיכף לאחר הסעודה נכנס לשם וסגר הדלת אחריו, אם כי השעה היתה עדיין מוקדמת למדי. הטיתי את אוזני ושמעתי שהאורח מסתובב בחדר הלון-ושוב"

וכך תיאר רבי משה בויס את פרטי הסיפור, לאחר יותר מ-80 שנה מאז התרחשותו, כשהכל עומד חי מול עיניו:

"בעת ששהיתי בבית חותני הנגיד בעיר ראדום, והייתי סמוך על שולחנו, ביקשתי וקיבלתי ממנו רשות להכניס תחת קורת-ביתו-ביתנו, כל אורח נכבד שיעשה רושם של ת"ח ויר"ש.

"והנה, יום אחד הגיע לבית החסידים שבעיירה, יהודי ליטאי בלבוש פשוט ודל, כשהוא נושא עימו חבילות של ספרים. הושטתי לו את ידי לשלום עליכם', וכהרף-עין תפסתי שהוא לא סתם מוכר ספרים...

"שאלתי את האורח מאין הוא מגיע, והוא השיב 'מהעיירה ראדין'. כששאלתי את יו"ש לו בקשה כלשהי, השיב שהיה מעוניין להשאיר את חבילות הספרים בבית החסידים המקומי, עד שיצליח למכרם.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

כשפגש שוב את חברו, שאל אותו: "הרי בדקתי ביומן, ואבי לא היה תפוס כלל?!". ענה הבחור: "לא יתכן בשום פנים! נתתי לאמא שלי את מספר הטלפון של אביך, והיא אמרה לי שהוא פשוט תפוס!". הוא התקשר על אתר בנוכחות איש שיחו לאמו, ושאל אותה: "האם זכור לך, שביקשתי ממך להזמין לחתונה שלי את ר' פסח קרישבסקי, ואמרת לי שהוא תפוס?!". "אמנם כן", אישרה האמא, "כשהתקשרתי אליו באותו יום, היה הטלפון שלו תפוס..."

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, על הוי דן את כל האדם לכף זכות

"אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו... ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. ויאמר ישראל אל יוסף... לך נא ראה את שלום אחיך" (בראשית לו, ב-ד)

פרש בספר הקדוש 'תפארת שלמה', שמלמדנו כאן הכתוב חובת לימוד זכות ישראל, שצריך האדם להזהר היטב שלא לדון את חברו לכף חובה חלילה, רק להסתכל תמיד במעלת חברו, ויעלים עינו מחסרוננו. לכן שלח יעקב אבינו את יוסף, שיראה "את שלום אחיו" - מלשון שלמות, שיחפש ויראה בהם את השלמות והטוב, לדונם לכף זכות ולא לראות בחסרונם. "והשיבני דבר", מלשון תשובה שתחזור בתשובה על אשר הבאת את דבתם רעה, ומכאן ואילך תראה תמיד אך טוב בבני ישראל.

סיפרו לי בני מחותני, הרב החסיד רבי פסח קרישבסקי, מעשיה נאה שהתרחשה עם אביהם.

כידוע עסק הרב פסח במצוות שמחת חתן וכלה בתופים ובמחולות, לשמחתם ולהנאתם של בני ירושלים המסולאים בפז.

בחור אחד היה אוהב במיוחד את הופעותיו של רבי פסח. בכל הזדמנות שפגש בו, אם בחתונות או בשמחות בית השואבה או בשאר אירועים, היה תמיד נעמד על ידו, מוקסם מעבודתו המופלאה, ומתבונן בעונג עילאי באצבעותיו הזריזות, המכות בתופים בעוז ובכישרון רב ומפיקות הם צלילי קצב מרקידיים.

רבי פסח ובניו כבר הכירו היטב את אותו בחור; הוא היה מתלווה אליהם להרבה שמחות, כשיצאו ובאו כדי לשמח את ישראל קדושים בשמחות של מצוה.

ויהי היום, והנה הגיע זמנו של אותו בחור עצמו לבוא ברית הנישואין, ומשום מה בחתונתו שלו עצמו לא הוזמן רבי פסח לתופף; הוא מצא לו אומן אחר לשמחו ביום שמחת ליבו.

לאחר זמן מה מחתונתו, פוגש הוא את חברו הטוב, אחד מבניו של רבי פסח, שמיד שאל אותו את השאלה שהציקה לו: "הכיצד זה לא לקחת את אבי לתופף בחתונה שלך עצמך? הרי תמיד היית אומר, שהוא עושה את העבודה הטובה ביותר?"

"מה נעשה?", ענה הבחור בצער, "הוא הרי היה תפוס באותו ערב! לא אחר כמה ימים, כשביקר הבן אצל אביו ר' פסח, בדק ביומן האירועים של אביו מתוך סקרנות, והתפלא לגלות שדווקא באותו ערב של חתונת אותו בחור, לא היה לו לאביו שום אירוע..."

כשפגש שוב את חברו, שאל אותו: "הרי בדקתי ביומן, ואבי לא היה תפוס כלל?!". אמר הבחור: "לא יתכן בשום פנים! נתתי לאמא שלי את מספר הטלפון של אביך, כדי שתתאם עמו, והיא אמרה לי שהוא פשוט תפוס! לכן סגרתי עם אומן אחר. ואם אינך מאמין לי, הנה אוכיח לך!", הוא התקשר על אתר בנוכחות איש שיחו לאמו, ושאל אותה: "האם זכור לך, אמא יקרה, שביקשתי ממך להזמין לחתונה שלי את ר' פסח קרישבסקי, ואמרת לי שהוא תפוס?!..."

"אמנם כן!", אישרה האמא, "כשהתקשרתי אליו באותו יום, היה הטלפון שלו תפוס, ולכן לא הצלחתי ליצור איתו קשר..."

ללמדך מטיב זו העובדה, שלא למהר לדון את חברך בכל דבר כפי הנראה בעיניך. לפעמים הטעות היא בדבר קטן של מה בכך, שלא עלה על דעתך כלל; כדוגמת המקרה דנן, שהבחור הבין שאמו כבר דיברה עם ר' פסח והוא תפוס באותו ערב, כאשר היא רק התכוונה שהטלפון שלו תפוס...

לאבי הרב יעקב שכטר זצ"ל, היה בית מלון בעיר נתניה. באחד הימים התקשר מאן דהו לבית המלון, וביקש לשוחח עם בעל הבית. במקום לציין כי הוא בעל הבית, שאל אבי: "מה אתה רוצה?", האיש חזר על בקשתו: "רצוני לדבר עם בעל הבית באופן ישיר". ושוב נשמעה תשובה דומה: "מה אתה צריך?..."

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל, על המבט הנכון על החיים

"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן" (בראשית לו, א)

מקשה ה'אור החיים' הקדוש: למה הוצרכה התורה להודיע לנו כי יעקב התישב בארץ כנען? הרי כבר נאמר בפרשה הקודמת: "ויבא יעקב אל יצחק אביו ממרא קרית הארבע היא חברון אשר גר שם אברהם ויצחק" (בראשית לה, כז). ומאחר שלא נאמר שיעקב יצא מחברון, אנו למדים ממילא כי הוא התישב בה...

ה'אור החיים' מוסיף ומקשה בזו הלשון: "עוד צריך לדעת, למה כפל לומר 'ארץ מגורי אביו בארץ כנען', ואם ליחד המקום, היה לו לומר 'בחברון', ואם להודיע כי הוא ארץ מגורי אביו, הלא כבר אמר בפרשה הקודמת, אשר גר שם אברהם ויצחק?"

מתרץ ה'אור החיים': "אכן להיות שקדם לומר בפרשה הקודמת, והודיע כי עשיו אחיו ירש את הר שעיר מכוח זכות אביו, חל על הכתוב להודיע ירושת יעקב. ואמר 'וישב וגו', נתכון להודיע מידת טובו, שלא התנהג בארץ אלא בגירות, הגם שראה שעשו ירש ירושתו... והיה מתגורר בגרות כמו שהיה אביו בארץ כנען, פרוש שהיה מתנהג בה כארץ לא לו, אלא ארץ כנען."

הנהגה זו של יעקב, אשר לא שכח לרגע את גירותו בארץ כנען ואת חוסר קביעותו בה, מלווה את היהודי בכל חייו בעולם הזה הארעי והחולף.

מסופר על יהודי עשיר שהגיע ממרחקים, כדי לראות בעיניו את ה'חפץ חיים', אשר צדקותו וגדלותו התפרסמו בכל העולם כולו. לתדהמתו הרבה נוכח הלה לראות, כי הצדיק ששמו נודע בכל רחבי תבל, מתגורר בדירה עלובה מרוהטת ברהיטים ישנים ורעועים. העשיר לא יכול לכבש את תמיהתו, ושאל את ה'חפץ חיים', כיצד יתכן שיהודי מכובד כמותו דר בבית כה פשוט?

במקום להשיב החזיר לו ה'חפץ חיים' בשאלה: "וכיצד נראה הבית שלך?"

"מה השאלה!?", השיב העשיר, "אני מתגורר בחווילה מפוארת בת מספר קומות, מרוהטת בפאר ובהדר!"

ה'חפץ חיים' לא התפעל והמשיך לחקור את העשיר: "וכיצד היה נראה קרון הרכבת שבו נסעת לראדין? על איזה ספסל ישבת במשך הנסיעה?"

"האמת שהקרון היה רעוע, חסר יציבות ונטול חן", סיפר העשיר. "בספסל מוטב לו שלא להיזכר כלל... היה זה ספסל עץ נוקשה ומחוספס. כל גופי כאב ודאב מטלטולי הדרך!"... "מדוע אם כן לא דאגת לעצמך מראש, לקרון מפואר ולמושב מרופד כפי שהנך רגיל בעודך בביתך?", שאלו ה'חפץ חיים'.

לשמע השאלה חייך העשיר ואמר: "אין לזה כל חשיבות! בהיותי בדרך איני דואג לנוחות ולמותרות, העיקר שביתי הקבוע הוא גדול ונאה!"

השיבו ה'חפץ חיים' מיניה וביה: "גם עבורי אין לזה כל חשיבות, בהיותי בדרך בעולם הזה, איני דואג לנוחות ולמותרות, העיקר שדירתי הקבועה בעלם העליון תהיה גדולה ונאה!"

אדם המרגיש שכל שהותו בעלם הזה הינה בבחינת פרודור זמני המוביל לטרקלין, אינו מחפש תפנוקים ומותרות גשמיים. יעקב אבינו קיבל רכוש אדיר, הוא זכה בארץ שלמה, אך למרות זאת המשיך להתנהג כמו גר ולא כמו בעל הבית.

מיהו בעל הבית

לאבי, הרב יעקב שכטר זצ"ל, היה בית מלון בעיר נתניה. באחד הימים התקשר מאן דהו לבית המלון, וביקש לשוחח עם בעל הבית. במקום לציין כי הוא בעל הבית, שאל אבי: "מה אתה רוצה?" האיש חזר על בקשתו: "רצוני לדבר עם בעל הבית באופן ישיר".

לתדהמתו הרבה נוכח הלה לראות, כי הצדיק ששמו נודע בכל רחבי תבל, מתגורר בדירה עלובה מרוהטת ברהיטים ישנים ורעועים. העשיר לא יכול לכבוש את תמיהתו, ושאל את ה'חפץ חיים', כיצד יתכן שיהודי מכובד כמותו דר בבית כה פשוט?

להחלימו ולרפאותו, האם בשעה קשה הלזו פנה אל הבטחון ויבטח בו, או דוקא בשעה זו לא פנה אליו, ופנה אל רהבים ושטי כזב, אל אמצעים מגונים ותחבולות שוא."

אמנם מוטלת עלינו חובת ההשתדלות לפרנסתנו, ואז תחול עלינו הברכה כפי שנאמר: "וברכך ה' אלוך בכל אשר תעשה" (דברים טו, יח) אך עם זאת עלינו לזכור, כי אמנם נגזר על האדם להשתדל לפרנסתו, אך בפועל הוא מתפרנס רק מכח ברכת ה' וחסדיו. ולכן אף אם ירבה בהשתדלות, יוסיף עוד ועוד שעות עבודה, וירוף להתחנן למעסיקים ולחפש עסקאות ומציאות, הדבר לא יועיל לו במאומה, ולא תהיה לו פרוטה נוספת מעבר למה שקצבו לו בראש השנה. ה'חפץ חיים' היה ממשיך את האדם המרבה בהשתדלות, לאדם המוסיף עוד ברז לחבית, בתקוה שכך יהיה לו יותר יין. הרי יותר ממה שיש בחבית בין כה וכה לא תקבל, ואם כך לשם מה לך לטרוח לחינם!?

על פי זאת ניתן להבין היטב את דברי רבי מאיר במשנה (קדושין פ"ד מט"ד): "לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה, ויתפלל למי שהעושר והנכסים שלו, שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות, שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות, אלא הכל לפי זכותו".

עלינו לזכור כי אנו בבחינת 'גרים בעולם' הארעי והחולף. ולכן עלינו לדאוג בעיקר לעסקי הרוח הנצחיים והקיימים. חבל להשקיע בדברים זמניים שאינם מלווים אותנו לנצח. הבה נלמד מה'חפץ חיים' ונדאג לנו לדירה נאה בעולם העליון, כמאמר התנא (אבות פ"ד מט"ז): "התקן עצמך בפרוזדור, כדי שתכנס לטרקלין!"

(מתוך הספר 'אריה שאג')

ושוב נשמעה תשובה דומה: "מה אתה צריך?"...

השיחה המוזרה חזרה ונשנתה מספר פעמים, עד שהאיש מעבר לקו שאל את אבי: "מה שמך?" כאשר אבי השיב כי שמו יעקב שכטר, נדהם האיש ושאל: "הרי אתה בעצמך הוא בעל הבית, מדוע התחמקת מלומר זאת?" "אני אינני בעל הבית האמיתי", השיב אבי, "אני בסך הכל הגזבר, רק בורא העולם הוא בעל הבית!"...

אבי היה אדם אמיד ובעל נכסים, אבל הוא ידע שהחיים בעולם הזה ארעיים וחולפים, ובעל הבית הוא בורא העולם. יבוא יום והאדם יעזוב את גופו ואת עושרו עלי אדמות, וישאר רק עם אוצרותיו האמיתיים והרוחניים.

לפני המצאת הברזים ומערכות הפצת המים, היה צורך לשאוב את המים באופן ידני מהנהר. תפקידו של שואב המים היה קשה ומפרך מאוד. ראשית היה עליו להתכופף לעבר הנהר, ולמלא את הדליים במים. לאחר מכן לשאת את הדליים הכבדים על כתפיו, ללכת מבית לבית, להביא את המים וחזור חלילה.

באחד הימים פגש מאן דהו את יענקל שואב המים בן השמונים, שפסע בכבודות עם הדליים על שכמו, כשהוא גונח ונאנח. "יענקל, מה שלומך? מה קרה לך? מדוע אתה נאנח?", שאל הלה את שואב המים שהשיב בעצב: "מצבי רע מאוד! בגיל כה מבוגר עלי להתכופף, לשאוב מים, לשאת משא כבד על גבי, ללכת מבית לבית, ולפעמים אפילו לעלות לקומות העליונות, כדי להביא מים לבני העיר! קשה לי, כואב לי, לכן אני כה נאנח!"

למחרת שוב פגש האיש את יענקל, שהלך עם דליי המים כשהוא מחייך ומפזם בשמחה. "יענקל מה שלומך?", שאל הלה את שואב המים שהשיב במאור פנים: "חסדי ה'! ישתבח שמו! בגיל כה מבוגר אני עדיין מצליח להתכופף, למלא מים, לשאת משא כבד על כתפיו, ללכת מבית לבית, ולפעמים אפילו לעלות לקומות העליונות, כדי לספק מים לבני העיר! איזה חסד! איזו ברכה מאת ה' יתברך!"

מה השתנה אצל יענקל? הרי גם ביום הראשון וגם ביום השני הוא עסק באותה מלאכה מפרכת?

התשובה היא, כי הוא החליף את המשקפים השחורים במשקפיים ורודים. אם נסתכל על הכל במבט של אמונה, נדע כי הכל מאת ה' יתברך והכל לטובתנו, כיון ש"כל מאן דעביד רחמנא לטב", ממילא חיינו ייעשו רגועים ושלווים.

מרבן ה'חזון איש' זצ"ל כותב בספרו 'אמונה ובטחון' בזו הלשון: "ואמנם בזאת יבחן אם פיו ולבו שוין, האם בוטח הוא באמת או אך לימדו לשונו לצפצף 'בטחון בטחון', ובלבו לא קוננה, כאשר נפגש במקרה הדורש בטחון, ואשר בשעה זו תפקידו של הבטחון לנהלו,

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כעבור זמן מה מקבל מיודענו הזמנה לבוא עם פנקסיו לביקורת. הוא הגיע בחשש כלשהו, ורק אז הבין כי החוקרים מחפשים משהו מסויים מאד... הם קיבלו מידע על הפרגולה שבנה ביום שישי, וחיפשו את הקבלה עליה. מאחר שקבלה מעין זו לא היתה ברשותו של מיודענו, הם פקדו עליו לבוא בעוד עשרה ימים לבדיקה חוזרת, בעשרת הימים הבאים לא הצליח האיש לעשות מאומה, לא לאכול, לא לישון וכמעט שלא לתפקד...

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, על בטחון בהקב"ה

"פי אם זכרתני... ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פריעה והוצאתני מן הבית הזה... ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו" (בראשית מ', י"ד-כ"ג)

בספר 'יח"ל ומחוללו' (פרק יב) מובא בשם האדמו"ר מצ'ורטקוב הסבר נפלא על פסוק זה:

המדרש בפרשת מקץ דורש את הפסוק בתהילים: "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו" - זה יוסף. "ולא פנה אל רהבים" - על ידי שאמר לשר המשקים "זכרתני... והזכרתני", נתווספו לו שנתיים בית האסורים. לכאורה, הסיפא סותרת את הרישא - בתחילה נאמר על יוסף ששם בה' מבטחו, ובהמשך מסופר, שבשל ההשתדלות שבאמירת "זכרתני... והזכרתני", שכח שר המשקים את יוסף. איך ניתן להבין את הסתירה?

האדמו"ר מצ'ורטקוב זצ"ל באר זאת לפי סיפור שסיפר:

בעירה קונסטנטין גר הצדיק הנסתר רבי אהר'לי מטייטליב, בנו של רבי צבי, שהיה בנו יחידו של הבעש"ט. צדיקי הדור אמרו עליו, שהיה גדול כמו אדם הראשון לפני החטא.

מצבו החומרי היה קשה מאד. המצוקה והמחסור היו תושבי קבע בביתו, ימים שלמים לא בא אוכל אל פיו. הוא לא התלונן, סבל את סבלו בשקט, ואנשי המקום אף לא חשו בכך.

פעם אחת כאשר הגיעו מים עד נפש, וביתו היה ריק מכל, עד שגם נרות לשבת לא היו לו, לא יכול היה לשאת יותר את הצער והכאב. שלא כמנהגו, יצא ממקומו, ניגש אל השולחן ודפק עליו, כדי להשתיק את הציבור. הכל הביטו בו בהשתוממות, מצפים למוצא פיו. הדברים ששמעו החרידו אותם. "היתכן!?", שאל רבי אהר'לי מתוך כאבו הנורא, "שנים רבות אני יושב בעיירה זו, ומתפלל בית הכנסת הזה, ובמשך הזמן לא עלה על דעתו של אף אחד לשאול מהיכן ירק זה חי?? וכי נכדו של הבעש"ט חייב לענות את נפשו ברעב, ולהתגולל בייסורי עוני???"

בבית הכנסת קמה מהומה גדולה. אכן, איך זה הזניחו כך את רבי אהר'לי?! מתוך התעוררות גדולה, קיבלו עליהם להתכנס מיד אחרי סעודת שבת, לטכס עצה במה ואיך יוכלו לעזור לרבי אהר'לי

להתפרנס בכבוד, כיאות לנכדו של הבעש"ט. עם קבלת ההחלטה נרגע הציבור, ואחרי התפילה, פנה כל אחד לביתו, מתוך כוונה נחושה לחזור מיד אחרי הסעודה לבית הכנסת, להתייעצות.

גם רבי אהר'לי פנה למושב בבית הכנסת, כשמצפונו מייסרו על המעשה שעשה. הוא התחרט מאד, לא כל כך על עצם הגילוי של מצוקתו ועניו, אלא על כך שניצל את שמו של הבעש"ט, כדי לעורר רחמים אצל הציבור, במקום להמשיך ולבטוח בה' כדרכו מאז ועד עתה. דבר זה לא נתן לו מנוח, ולא איפשר לו ללכת הביתה, עד שיתקן את המעוות.

לאחר ששקל שוב ושוב את הדבר בדעתו, הגיע למסקנה שעליו לבקש מה', שהציבור שהתפלל בבית הכנסת ושמע את תלונתו על יחס המתנכר אליו - ישכח את כל מה שקרה בבית הכנסת.

חשב ועשה, ובכל כוחו התאמץ בתפילה. הוא ניגש למזוזה, הניח עליה את ידו, ואמר: "רבונו של עולם, אני מבקש ממך שתעזור לי ותמלא בקשתי - שהציבור ישכח את כל מה שאמרת...". הצדיק גזר והקב"ה קיבל את תפילתו. הציבור שכח לחלוטין את אשר התרחש, אף אחד מהם לא בא לבית הכנסת לאחר הסעודה, כפי

שהחליטו חגיגית.

לפי המעשה הזה תרץ הרבי מצ'ורטקוב את המדרש: "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו" - זה יוסף, שהיה בעל בטחון גדול ביותר. פעם אחת הגיעו מים עד נפש, ויוסף ביקש את סיועו של בשר ודם - הוא ביקש משר המשקים "וזכרתני... והזכרתני". אך מיד אחר כך התחרט על מה שעשה, וביקש מהקב"ה ששר המשקים ישכח את אשר ביקש ממנו. הקב"ה קיבל את תפילתו של יוסף, ושר המשקים שכח את בקשתו. וזהו: "ולא זכר שר המשקים את יוסף", מדוע? - "וישכחהו", כיון שיוסף ביקש מהקב"ה ששר המשקים ישכחהו...

הטענה על יוסף - פניה מוקדמת

"מפני שתלה בו יוסף בטחונו לזכרו, הוזקק להיות אסור עוד שתי שנים שנאמר: 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים', ולא בטח על מצרים הקרויים 'רהב' (רשי").

כלומר, היתה טענה על יוסף, מדוע הוא פונה לבקש עזרה מבני אדם ולא סומך על הקב"ה?

ולכאורה אינו מובן: וכי אדם היושב בבית הכלא אינו צריך, ואף חייב לעשות את ההשתדלות המינימלית להשתחרר מכלאו?

רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, בספרו 'בד קדש', תרץ: בעצם, כיצד מבקש יוסף עזרה מאדם שיושב גם הוא בכלא, יחד עמו? התשובה היא: אמנם כרגע הוא אסיר כמוהו, אך בעוד שלושה ימים הוא יצא מכאן, כפי שהתגלה להם בחלום.

אם כך, מה בוער ליוסף לבקש ממנו זאת כעת? הרי נותרו עוד שלושה ימים עד שיצא, ובזמן הזה עליו לפנות לבורא העולם ולבקש ממנו להושיעו, ורק לפני שיצא שר המשקים מהכלא, יפנה אליו ויאמר לו: "כי אם זכרתני אתך... והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה!"

הפניה אליו כעת היא בגדר מעשה של יאוש, שהרי בין כה וכה לא תהיה ליוסף תועלת ממנה - וזו היתה הטענה כלפי יוסף.

חז"ל מבארים, שמאחר ויוסף סמך על שר המשקים ופנה לעזרתו, במקום לבטוח בה' לבדו, הוא נענש ושהותו בבית הכלא התארכה בשנתיים נוספות.

אנשים רבים הנקלעים לצרה כלשהי בימי חייהם, נוטים לפנות לכל מיני אמצעים אשר יוכלו לעזור להם, אולם הם שוכחים לפנות אל בורא העולם, שהוא לבדו מסובב את כל הסיבות, ויכול ברגע אחד להפוך את הכל טובה.

הסיפור הבא, אשר הינו אמיתי לגמרי, ייטיב לבאר זאת:

בראשון לציון מתגורר יהודי יקר, העוסק לפרנסתו בבניית פרגולות וסוכות. יהודי זה נהג שלא לעבוד בימי שישי, אלא להקדישם ללימוד תורה ולסיוע בביתו. אולם באחד הימים, זמן קצר לפני חג הסוכות, ניגש אליו שכן המתגורר ברחוב לידו, והפציר לבו לבוא ולבנות עבורו סוכה.

"מצטער", השיב היהודי, "לא אוכל לעזור לך, עד חג הסוכות נותרה לי עבודה רבה".

אולם השכן לא התכונן לוותר, שוב ושוב הפציר והתחנן, סיפר כי אין לו סוכה, ולבסוף ביקש שיבוא לביתו בערב שבת.

"רוצה אתה שאעבוד בערב שבת שובה?", השתומם היהודי.

אולם משעלה הרעיון, שוב לא ירד מהר כל כך... ובסופו של דבר, מצא יהודי זה את עצמו עומד על גגו של בית השכן ביום שישי, כשהוא בונה עבורו פרגולה.

תוך כדי כך, נשמעה לפתע קריאה מן הרחוב. שני אנשים זרים עמדו שם, העבודה נשאה חן בעיניהם והם החליטו להזמין עבודה לעצמם. ברצון רב נתן להם היהודי את מספר הטלפון שלו, והם סיכמו ביניהם כי מיד לאחר החג יבוא לבנות עבורם.

מה שלא ידע אותו יהודי, הוא ששני זרים אלו היו חוקרים של רשויות החוק...

כעבור זמן מה מקבל מיודענו הזמנה לבוא עם פנקסיו לביקורת. הוא הגיע בחשש כלשהו, ורק אז הבין כי החוקרים מחפשים משהו מסויים מאד... הם קיבלו מידע על הפרגולה שבנה ביום שישי, וחיפשו את הקבלה עליה.

מאחר שקבלה מעין זו לא היתה ברשותו של מיודענו, הם פקדו עליו לבוא בעוד עשרה ימים לבדיקה חוזרת, ולהסכת מסקנות מתבקשות, קרי: קביעת התעריף שעליו לשלם כקנס על העלמת המס שבוצעה על ידו.

בעשרת הימים הבאים לא הצליח האיש לעשות מאומה, לא לאכול, לא לישון וכמעט שלא לתפקד...

חבריו הקרובים, אשר שמעו על פרטי המקרה, ניסו להתגייס לעזרתו. הראשון היה השכן שאצלו נעשתה העבודה: "מדוע צריך לפחד?... אמר לו.

"ביפו" - המשיך כממתיק סוד - "ישנו אדם שמומחה בהוספת דפי קבלות לפנקסים... כדאי לך לשוחח איתו!"

חבר אחר ניגש ואמר לו: "אל תהיה בלחץ, חכם שמעון המתפלל ביחד אתנו, עבד לפני כמה שנים במשרד הממשלתי ההוא... הוא מכיר היטב את כולם, ועם כמה לירות הכל יסתדר..."

ואילו השלישי בא וסיפר לו שאחיו עובד איתם כיום, ותמורת תשלום סמלי בהחלט, ביכלתו לדאוג לכך שהחקירה תעבור בשלום...

כל הצעה כזו גרמה לו לתקווה מחודשת, והוא לא חסך בכסף ולא במאמץ כדי להוציאה לפועל. והנה, לאחר שהפעיל את כל הקשרים האמורים, ישב אותו יהודי עם עצמו וחשב: "רבונו של עולם, מה בדיוק אתה רוצה ממני? הלא אתה מכיר את הפנקסים האמיתיים שלי... אתה יודע שמעולם לא הרווחתי גרוש מבלי לעשר!"

"אתה יודע שלאחרונה השאתי את בתי עם תלמיד חכם, ושילמתי על כך במיטב כספי ודמי! מה אתה רוצה ממני? במה חטאתי? מה עלי לתקן?!"

ופתאום הבין: כאשר היתה לי בעיה - למי פנית? לחכם שמעון, לאיש מיפו לעובד מתל אביב... ומה עם ריבון העולמים? הוא הוא איננו נמצא בתמונה!?

הוא קם ממקומו וניגש לעבר מכשיר הטלפון. חייג את מספרו של העובד מיפו והודיע לו: נא להפסיק את העבודה על הפנקסים, אין

את ההכנות הלוגיסטיות התחלנו כאן בארץ. פניתי ל'נטורי קרתא', שיש להם ניסיון בהדפסת מודעות ענק, וביקשתי את עזרתם להדפיס מודעות גדולות המבשרות על בואנו. שכרנו אולמות ענק במוסקבה ולנינגרד...

רבה של מגדל העמק, הגאון הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א, על הניצוץ היהודי

"ויחלם עוד חלום אחר... ויאמר הנה חלמתי חלום... והנה השמש והירח ואחד עשר פוכבים משתחווים לי" (בראשית ל"ז, ט')

לפני למעלה מ-30 שנה, נפל דבר בעולם: מיכאיל גורבצ'וב נבחר לתפקיד המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית, והחל לערוך רפורמות בכל המבנה של ברית המועצות. כשהגיעו הידיעות על נפילת מסך הברזל, התעורר בלבי רצון עז לבקר את אחינו היהודים, היושבים שם משך שבעים שנה תחת המגף הרוסי ללא טיפת יהדות ורוחניות. פניתי לידידי משמחי אלוקים ואנשים, ר' מרדכי בן דוד ורדיגר ור' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום, והלהבתי אותם לרעיון שלי. הצעת יתה לנסוע למקום, ולהדליק את הניצוץ היהודי, להבעיר את הגחלת שלא כבתה.

את ההכנות הלוגיסטיות התחלנו כאן בארץ. פניתי ל'נטורי קרתא', שיש להם ניסיון בהדפסת מודעות ענק, וביקשתי את עזרתם להדפיס מודעות גדולות המבשרות על בואנו. שכרנו אולמות ענק במוסקבה ולנינגרד.

נסענו בלב לא קל, מלאי ציפיה. האם אכן יבואו העם להתעורר לדבר ה' - או שמא תהא זו ברכה לבטלה? כשנכנסנו לאולם, ידעתי כי "נצח ישראל לא ישקר": האולם במוסקבה היה מלא עד אפס מקום. להערכת המשטרה המקומית, נכחו במקום למעלה מ-3000 יהודים. מספר דומה נרשם גם באולם בלנינגרד.

התעוררות עצומה היתה במקום. יהודים שהסתירו את יהדותם, וכאלו שבקושי ידעו דבר וחצו דבר ביהדות, התעוררו משירי הדבקות ששרר בפניהם ר' מרדכי בשפת היידיש, ור' מונה פרט על מיתרי הלב.

באחד מרגעי השיא של הערב, ניגשתי למיקרופון ופניתי לאחינו בני ישראל, יושבי חושך וצלמוות כה הרבה שנים: "יהודים יקרים!", אמרתי להם, "אתם חלק מעם ישראל! אתם שייכים לעם מיוחד, שבמשך אלפי שנים עבר גלויות וניסיונות קשים, אולם אף לא אחד היה יכול לו. שמעתם מהוריהם בוודאי על פרעה מלך מצרים, ששעבד את אבותינו במשך שנים ארוכות, וה' גאל אותנו משם ביד חזקה ובמפלת הרשעים. בכל השנים עברנו מושלים, דוכסים ופריצים, ועם ישראל בכוח האמונה בה' ניצח ונותר קיים!"

קראתי להם להכניס את ילדיהם למוסדות חינוך יהודיים, שיפתחו בימים הקרובים: "אתם בשר מבשרנו, ואנו מחבקים אתכם בחום!",

סיימתי בדמעות בעיניי לקול תשואות ההמון.

מיד עם סיום הערב, נקבצו מאות אנשים לרשום את ילדיהם לחינוך תורני. היו אלו הזרעים הראשונים של מוסדות 'מגדל אור' ברוסיה, ומהם צמחו יהודים לתפארת. הרמתי עיני למרום ואמרתי לריבון העולמים: "לו היה כאן רבי לוי יצחק מברדיטשוב, סגורם של ישראל, היה שואב מערב זה כוח ולימוד זכות למשך שנה שלמה. יהודים, שהיו עד כה רחוקים מתורה ומצוות, נתקיימו בהם דברי הכתוב (שיר השירים א, ד): 'משכני אחרך נרוצה'. רק פתחו בפניהם את האפשרות - והם רצים אחרך..."

כשיצאתי משם הרהרתי פלאות בעם היהודי. ראיתי אותם בשיא יפעתם. מהיכן יש לבני ישראל כוח סגולי מיוחד זה? רק בכוח האבות שסללו את הדרך לכל באי עולם, וכדברי חז"ל הנודעים (שיר השירים רבה א, ה): "שחורה אני במעשי ונאה אני במעשי אבותי". הרהרתי בהבדל ובשוני שבין ישראל לעמים. הנה בשתי הפרשות, וישב ומקץ, מובאים דברי חלומות. בפרשת וישב אנו קוראים על חלומותיו של יוסף הצדיק - ובפרשת מקץ, להבדיל, חלומותיו של פרעה. לכל אחד מהם היו שני חלומות, וכשנתבונן בשינוי שביניהם ניווכח בדבר מענין:

חלומו הראשון של יוסף על האלומות בתוך השדה, הוא בגדר 'צומח', דבר גשמי; אך ביגיעה ועבודה זוכה הוא להגיע לחלומו השני, שבו השמש והירח משתחווים לו, בגדר 'חי', שהוא דרגה רוחנית גבוהה יותר.

”אני גר כאן במורד הרחוב.
בכל יום הייתי מסתכל בגעגוע
מחלון ביתי אל עבר בית
הכנסת, ומבליע תפילה עמוקה
בלבי שעוד אזכה, אולי בערוב
ימי, לחבוש את ספסלי בית
הכנסת. היום אני זוכה!”

רק תנו לו את האפשרות - הוא יעפיל מעומק גשמיותו וריחוקו עד
לשמים ושמי השמים.

והוא ממשיך ואומר: ”אני גר כאן במורד הרחוב. בכל יום הייתי
מסתכל בגעגוע מחלון ביתי אל עבר בית הכנסת, ומבליע תפילה
עמוקה בלבי שעוד אזכה, אולי בערוב ימי, לחבוש את ספסלי בית
הכנסת. היום אני זוכה!”.

(מתוך הספר 'אור השבת', בשינויי עריכה קלים)

ואילו אצל פרעה ממש להפך: מחלום הפרות, שהוא בגדר 'חי', הוא
יורד לחלום של השיבולים שהן בגדר 'צומח'. בשני חלומותיו של
פרעה, לא ניכרת יגיעה ועבודה, אלא חלום גשמי בלבד.
אצל גוי יורד החלום, מרוחניות לגשמיות. אין בהם כלל עבודה
ויגיעה, אלא ירידה בדרגות. ההיפך הוא אצל היהודים: זרעו של
יוסף הצדיק, שמעלה את הדומם והצומח לדרגות חי ומדבר, הופך
מגשמיות לרוחניות, והכל בעבודה ויגיעה.
כך יכולים אנו להבין את סגולת עם ישראל בכל הדורות, בזכות
אבות ואמהות.

שבת במוסקבה. קור איום חודר לעצמות. שבת חורפית במיוחד,
אני מטפס לבית הכנסת הגדול 'קוראל' במעלה רחוב ארכיפובה.
אני פוגש אדם זקן מופלג, עולה בצעדים כבדים ברום שנותיו אל
עבר בית הכנסת.

לבי אמר לי כי יהודי הוא. ניגשתי אליו ובירכתי אותו: "שלום עליכם,
ר' יהודי!", אך הוא, כנראה מרוב השנים בצל הפחד והמורא, כמעט
אינו מתייחס אלי, רק מסמן לי כי תכף, בבואנו לבית הכנסת, ישוחח
עמי.

תשוש כולו ממאמץ פוני אלי האיש ואומר: "הייתי השבוע בכינוס
הגדול של כבוד הרב. התעורר אצלי הרגש היהודי!", דמעות החלו
להיגרר מעיניו, והוא ממשיך ואומר: "שבעים שנה לא יכולתי להגיע
למקום הזה!..."

הוא מתייפח ללא הפוגה, ואני חושב לעצמי: זה כוחו של היהודי.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"לפני כשנה בתקופת הקורונה, הייתי עם אשתי ושלושה ילדים בשדה התעופה 'קנדי' בארה"ב. הטרמינל הענק שבימים כתיקונם שוקק חיים, ועוברים שם ביממה רבבות אלפי אנשים, היה באותו הזמן שומם. ליד אחד השערים ישב אדם חרדי מארה"ב, ושוחחנו יחד. תוך כדי השיחה עלה הנושא של הלימוד והמבחנים של 'דרשו', ואז הוא שלף משנ"ב מתיקו, ולמדנו את החומר החודשי"...

שיחות עם נבחני ה'דף היומי בהלכה', לקראת הסיום הגדול חורף תשפ"ב

הרב יעקב ולנשטיין שליט"א

היומי בהלכה', השתתפנו במבחנים החודשים ובסייעתא דשמיא זכינו להשלים את כל כרך ד' ב'משנה ברורה', ולהמשיך הלאה"...

מהו סדר לימודך?

"בעיקרון בימי החודש, הלימוד אצלי מבוסס על ניצול הזמן. יש לי 'משנה ברורה' מהדורת כיס הצמודה אלי, ואני משתדל בכל יום ובמיוחד בזמנים הפנויים, כמו בזמני נסיעות והמתנה וכדומה, להתקדם בלימוד החודשי. כמובן, מציין הוא, "בשבוע לפני המבחן, אני מקדיש זמן לחזרה נוספת על כל הלימוד החודשי".

מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וותיק?

"החלק שמביא גישמאק באופן מיוחד בכל הלימוד, זה המבחן החודשי של 'דרשו'. בזכות המבחנים למדתי לסכם נכון את ה'שולחן ערוך' ופסקי ה'משנה ברורה' להלכה, לצד זיהוי הנקודות העלולות לבלבל בהלכות שונות. אני יכול לומר, "הוא נשמע החלטי, "שאחרי תקופה של מבחנים חודשיים ב'דרשו', לימוד ה'משנה ברורה' נהיה לימוד אחר לגמרי, בהבנה הרבה יותר גבוהה ובהירה, כשכל ס"ק וס"ק מקבל מימד אחר לגמרי!".

הרב שלום הרשלר

בעוד כשלושה חודשים יציינו המוני לומדי ויודעי ה'דף היומי בהלכה' את יום חגם הגדול בסיום לימוד ושינון. השבוע פנינו לשיחה עם הרב יעקב ולנשטיין שליט"א ממודיעין עילית, הזוכה להבחן כבר שנים מספר בקביעות, לשמוע ממנו טיפים ועצות מפרי ניסיונו העשיר:

מתי הצטרפת?

"האמת", הוא משיב כמו כל יהודי, "הרבה פעמים הרגשתי בצורך להשקיע בלימוד וידיעת ההלכה על הסדר, לדעת באמת איך להתנהג כהלכה בכל מהלך החיים. אך כמו הרבה דברים טובים וראויים - כשאין לך אתגר מול העיניים זה לא קורה... כך היה עד שהתחילו ללמוד הלכות עירובין בסדר ה'דף היומי בהלכה', מאז אני זוכה ללמוד ולהתקדם כסדר".

מה קרה אז?

"במילה אחת: סייעתא דשמיא... כאמור, התחילו ללמוד אז חלק ד', ושוב עלה לי הרעיון בראש להצטרף, אך עדיין לכדי מעשה זה לא הגיע. ואז באותם הימים", הוא משחזר, "היה זה באחד הימים בשעת צהריים, ישבתי בבית מדרש שקט בירושלים, ולמדתי. כשבחור ניגש אלי ובירר מה אני לומד וכדומה, בין הדברים שיתפתי אותו על רצוני להצטרף לסדר ה'דף היומי בהלכה', ללמוד את כל הלכות עירובין כראוי, לצד השתתפות במבחנים החודשיים, כך שאכן אזכה לרכוש שליטה בהלכות חשובות אלו. ואז הוא הפתיע אותי..."

"הוא התארכ כעת, ברוך השם, עם בת ממשפחה הגרה בשכונת 'סטמפורד היל' בלונדון, ואז לא היה שם עדיין עירוב מהודר, וכפי הנראה יגור שם, כך שזה ממש בשבילו ההזדמנות ללמוד ולדעת את המושגים וההלכות, כיון ששם זה נוגע למעשה בכל שבוע ממש. כשהוא שאל אותי האם אני מוכן ללמוד איתו בחברותא, כמובן שמחתי מאוד וענית לו בחיוב. מאותו היום, בכל צהריים בבין הסדרים בישיבתו, היה מגיע לבית המדרש ולמדנו ביחד בסדר ה'דף

שאלה לי אליך... עול דיינות לא קיבלת כי מדיני ממונות חששת, אולי תטעה חלילה ותיכשל בעוון גזל... אבל להיות מגיד שיעור אינך פוחד? לדון דיני נפשות אינך חושש?

סיפור מדהים מהמשגיח רבי פישל ערבליך זצ"ל,
חובה לכל איש לקרוא ולשנן את המסר בינו ובין עצמו

אליעזר (לייזר) רוט

ימי החנוכה נמצאים בפתח, ובימים אלו של נר מצוה ותורה אור, מצאתי לנכון להביא בפניכם את המאמר שפירסמנו בגליון האחרון של מגזין 'בית היין' שיצא לאור בתחילת השבוע. בגליון הבאנו סיפור מיוחד על הגה"צ רבי פישל ערבליך זצ"ל. המסר שלו כ"כ חד ומהדהד, שכדאי לקרוא אותו בעיון רב.

אחת מדמויות ההוד בעולם החינוך בדור האחרון, היתה דמותו של המשגיח הנערץ רבי פישל ערבליך זצ"ל, שנסתלק מעמנו באחרונה (י"ג מרחשון תשפ"ב), והותיר אחריו חלל עצום בעולמם של המחנכים, ובמיוחד בקרב המשפיעים החסידיים שרובם עמדו עמו בקשר וקנו ממנו רבות בכל הקשור להדרכתם וטיפוחם של צעירי הצאן לתורה ועבודה.

רבי פישל היה תלמיד חכם מופלג, ידיו רב לו בכל מכמני התורה. הוא התעטר בתעודת 'יורה יורה' ו'דין דין' בעודו אברך עול ימים, הוצעו לו כמה וכמה משרות של דיינות ורבנות, אך הוא סירב להן, ובחר לגשת לשדה החינוך, לעמול ולהתייגע, לסקל ולנכש מידות רעות מליבותיהם של בחורים צעירים, ולטעת בהם אהבת תורה ויראת שמים, למען יצמחו לאילנות גדולים ועושי פירות בכרם בית ישראל.

את המעשה הבא שמענו מבניו היקרים, ואנו מביאים אותו כאן מאחר ויש בו מוסר השכל עצום וחודר כליות ולב, וראוי לכל מי שעוסק בחינוך שישנן את המסר הזה בינו ובין עצמו מדי פעם, למען יעמוד בזיכרונו ובהרגשתו ימים רבים.

וכה היה המעשה: בכור בניו של רבי פישל זצ"ל, הלא הוא הג"ר שלמה ערבליך שליט"א, קיבל ביום מן הימים הצעה מאוד מעניינת. הוצע לו לכהן פאר כמגיד שיעור וכמרבץ תורה בישיבת טשערנאביל שבבני ברק, אשר יצא שמה לשם ולתהילה.

אכן, להצעה כזאת לא עונים "לא", חשב רבי שלמה לעצמו, אבל עדיין כמי שיש לו גישה פתוחה וחופשית אל אחד מגדולי המחנכים בדור, הלא הוא אביו הגאון זצ"ל, יהיה זה בבחינת 'בל תשחית' לקבל החלטה שכזאת מבלי להיוועץ בו קודם לכן ולקבל את ברכתו לפני הדרך הלא פשוטה הניצבת בפניו.

החזיק רבי שלמה את הטלפון חייג לאביו שענה לו בשמחה ובמאור פנים, ושמע בריכוז רב את דבריו...

האב כמובן בירך את בנו ואיחל לו הצלחה רבה, אבל כשהבן ביקש

מאביו דברי הדרכה כיצד עליו לגשת להרבצת התורה, וכדי להתחיל ברגל ימין, השיב לו אביו תשובה מיוחדת במינה:

"היה זה אחר נישואי", סיפר האב לבנו בכורו, "למדתי וגם נבחנתי על ארבעת חלקי השו"ע וב"ה נחלתי הצלחה רבה במבחנים.

"מורי ורבי, הגאון הגדול רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל, ראש ישיבת טשעבין, הציע לי במשך אותה תקופה כמה הצעות לכהן

במשרות תורניות שונות. פעם היה זה לכהן כדין בבית דין פלוני ופעם כמו"צ בבית הוראה פלמוני, אבל את כל ההצעות הללו דחיתי

על הסף, וסירבתי לשמש בהם כשטענתי בפי: עלול אני לטעות וחוששני להורות הוראה לרבים מפני גודל הפחד והזהירות בדיני

ממונות, ומה לי ולצרה הזאת, מעדיף אני להגות בתורה בשמחה ובטוב לבב, ולהתרחק מהרבנות והאחריות המגיעה עמה..."

"עברה תקופה והנה הגיעה אלי הצעה שקסמה לי, ולא יכולתי לעמוד בפניה. הוצע לי להיות מגיד שיעור בישיבת אמשינוב,

ולהרביץ תורה לתלמידים.

"נו... להיות מרביץ תורה, להיות בין מזכי הרבים... זאת הרי זכות עצומה, מה גם שאין לי פה את האחריות שאולי אפסוק הלכה

כשלא כדן, כי אני מלמד גמרא ואיני מורה הוראות, ועל כן לא סירבתי להצעה וקיבלתי אותה בשמחה גדולה.

נכנסתי למורי ורבי, הגרב"ש שניאורסון זצ"ל ללברו על כך, "כשמע זאת ראש הישיבה, פתח ואמר לי: תלמידי חביבי, שאלה לי אליך... עול דיינות לא קיבלת כי מדיני ממונות חששת, אולי תטעה חלילה

לדון דיני נפשות אינך חושש?

המשך בעמוד 30

ברצוני לספר דבר נורא: לפני כמאה שנים חי בירושלים איש אלוקים קדוש, הגאון הצדיק רבי משה יוסף הופמן זצ"ל, שכונה בהערצה ה'פאפּענער דיין'. בצעירותו הוא נמנה על גדולי תלמידי ה'כתב סופר' זצ"ל, ושימש ברבנות קהילה קדושה 'פאפא' בהונגריה. בסוף ימיו עלה לארץ הקודש, ונודע שמו למרחוק כאחד מגדולי וצדיקי הדור וכבעל מופת פלאי

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

(בראשית מב, כא), שהיו מפשפשים בעצמם למה אירע להם תפיסת מצרים, ולא מצאו אלא זה בלבד, ומתוך גנותם סיפר הכתוב שבחם, שלא היה בידם עוון אלא זה בלבד. ולפי שמכירת יוסף זכות היא להם שהיא גרמה לו למלוך, וזכות היתה לאחיו ולכל בית אביו שכלכלם בלחם בשני רעבון, לכך נמכר על ידם, שמגלגלין זכות על ידי זכאי. לכך נאמר בהם 'מלאה קטורת'.

דברי חז"ל הללו מרעישים בעוצמתם, ומוכיחים לנו עד כמה עיננו קצרות מראות את אמיתת הדברים, ואיננו מסוגלים לרדת לחקר ולעומק העניינים, עד שגם הדברים הנראים לנו כגלויים ופשוטים - הם סתומים וחתומים, ועטויים במעטה של הסתרה.

בעוד אנו קוראים את פסוקי התורה ועלולים להשתומם נוכח העובדות: "ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם", "וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלום", "ויקנאו בו אחיו", "ויזסיפו עוד שנאו אותו", "לכו ונהרגו ונשליכוהו באחד הבורות" ועוד. שנאה, קנאה, לשון הרע, רציחה, כיצד יתכן שהיו מידות מגוננות אלו קיימות אצל שבטי י-ה? כותבים לנו חז"ל באופן ברור ונחרץ: "צדיקים גמורים היו! ולא בא לידם חטא מעולם!".

פרשה זו העוסקת במחלוקתם של צדיקים, בין יוסף הצדיק לאחיו, כולה נפלאה וגבוהה מהבנתנו ומהשגתנו, והינה אחת הפרשות הקשות ביותר בתורה. אך היות והתורה לא האריכה בפרשה זו, אלא כדי שנסיק ממנה לימודים הנצרכים לנו בעבודת ה', כפי ראות עינינו והבנתנו הדלה, וללמדנו לקחי חיים ומוסר, יש לעשות זאת במשנה זהירות.

הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל, משגיח ישיבת 'קול תורה', היה ממשיל זאת לעשיר שהיה ברשותו כלי יקר ששווי הון תועפות, והיה רגיל להשתמש בו כסדר. באחד הימים נפל הכלי ונסדק, ונפער בו סדק קל, מיד השליך העשיר את הכלי מהבית, שכן בעושרו הגדול אין לו חפץ בכלים במצב שכזה. באותה שעה עבר שם עובר אורח עני, וראה את הכלי העומד להיזרק לאשפתות. הזדרז לתחבו בסלו, הביאו לביתו והשתמש בו לצרכיו בשמחה ובהנאה מרובה תקופה ממושכת.

רבי גדליה הביא דוגמא זו, כדי להמחיש לנו, כיצד צריכה להיות ההתייחסות שלנו ביחס אל אבות העולם והשבטים הקדושים, שהיו אחוזי דרגות עליונות ונשגבות. הם היו כה פרושים ומובדלים מהוויות העולם, עשירים כה מופלגים במעשיהם הטובים, עד שכל פגם ולו במשהו - כבר עשה בהם רושם. אמנם אילו היה פגם כזה אצלנו, הוא כלל לא היה ניכר.

הרמב"ן ('ב'דעת הקדושה') כותב שכל המעשים הכתובים על האבות הקדושים, אין אלו דברים פשוטים ושגרתיים כאצל בני אדם, הוא מגדיר זאת בלשונו כך: "הכל נעשה מתוך דבקות גמורה בהשם יתברך!", וכל מה שנחשב בעיני התורה כחטא, אינו אלא לפי רום דרגתם העצומה, ומעלתם הבלתי נתפסת של השבטים, אולם עבורנו זה לא היה נחשב כפגם אלא כמעלה.

מופלאים ביותר דברי חז"ל במדרש (במדבר רבה נשא יג, יח):

"אף על פי שאירע לשבטים שבא לידיהם מכירת יוסף, אתה סבור שלא היה בא לידם אותה המעשה, אלא אם כן היו רשעים במעשה אחרים? לאו! אלא צדיקים גמורים היו! ולא בא לידם חטא מעולם! - 'הדא הוא דכתב: 'ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו'

ראובן הלך לבדוק, ומצא בור אחד שהיה ריק מנחשים ועקרבים, ואמר אל אחיו בלשון הזה: "השליכהו אל הבור הזה", דוקא אל הבור הזה, אך מבלי שיאמר להם את טעמו מדוע הוא חפץ דווקא בבור זה. והשבטים, שלא ידעו שבסתר ליבו רוצה הוא להצילו, לא דקדקו בלשונו והשליכו אותו אל בור אחר, כמו שנאמר: "ויקחוהו וישליכו אותה הבורה" - לבור אחר שהזדמן להם, ולא לבור שסימן עליו ראובן, ולכן היו בו נחשים ועקרבים.

נמצא, שראובן הוא אמנם זה שהציע להשליכו אל הבור, כמו שנאמר: "וַיֹּאמֶר אֶלְהֶם רְאוּבֵן אֶל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה", ועדיין אין זו סתירה לעדות התורה שכוונתו היתה "לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבוּ אֶל־אָבִיו", שהרי הוא אמר להם במפורש להשליכו לבור מסויים, ששם בדק שאין נחשים ועקרבים, והאחים הם שהשליכו אותו לבור אחר מסוכן.

כשסיים הדיין מפאפא את דבריו, ראה אחד התלמידים החשובים כיצד הדיין מביט לכיוון פתח בית המדרש ומחווירם פניו. הוא הסתכל בעקבותיו וראה איש גדול וגבוה, בעל מראה נורא, כשהוא מונענע לרבו בראשו ומיד נעלם.

לאחר השיעור, שאל את הדיין מי הוא האיש שבא לכאן בעיצומו של השיעור. השתומם הדיין ושאלו בפליאה: "וכי ראיתם אותו?", וסירב בתחילה להשיב לשאלתו, אך לאחר הפצרות מרובות, נעתר לבקשת תלמידו לגלות שהיה זה ראובן בן יעקב בכבודו ובעצמו, שבא מן השמים להודות ולהחזיק לו טובה על שלימד עליו זכות! ודבר פלא דומה לזה, כתב הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד ה'עדה החרדית', בספרו 'טעם ודעת' (פרשת וישלח). שם מביא ביאור נפלא שכתב זקנו הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל בשם הרמ"א, ללמד זכות על ראובן שבלבל יצועי אביו, ובסוף הדברים הוא כותב כך: "ראובן נשק לרמ"א בחלום על שהפך בזכותו, וכן מובא בספר 'חידושי הגרשוני', להגאון רבי גרשון אשכנזי זצ"ל ממייץ בשם הרמ"א, שדמות דיוקנו של ראובן נתגלתה לו והחזיקה לו טובה על שלימד עליו זכות".

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

דורנו התרחק כל כך ממושגי הגדלות של הדורות שעברו, עד שקשה לנו לקבל מושג על גדולי עולם שחיו בדורות העבר. "אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, אם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים, ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר" (שבת קי"ב, ב). משום שהגענו לדרגה של חמורים מגושמים, שמביטים על דורות הראשונים כבני אדם כמונו. אך אילו היינו זוכים להיות אפילו בדרגת בני אדם - היינו רואים כיצד כל מעשיהם היו לשם שמים, על פי דקדוק הדין וההלכה הצרופה. מתוך דביקות בה' יתברך! כלשון הרמב"ן.

ברצוני לספר דבר נורא:

לפני כמאה שנים חי בירושלים איש אלוקים קדוש, הגאון הצדיק רבי משה יוסף הופמן זצ"ל, שכונה בהערצה ה'פּאָפּעֶנֶר דײַן'. בצעירותו הוא נמנה על גדולי תלמידי ה'כתב סופר' זצ"ל, ושימש ברבנות קהילה קדושה פאפא בהונגריה. בסוף ימיו עלה לארץ הקודש, ונודע שמו למרחוק כאחד מגדולי וצדיקי הדור וכבעל מופת פלאי.

בקובץ לזכרו של אותו קדוש, שהודפס בסוף הספר 'מי באר מים חיים', נכתבה עובדה נוראה בשם אחד מקרוביו, הרה"ח רבי משה אייזנבאך זצ"ל, ששמע זאת מעדי שמיעה, ששמעו זאת במפורש מפיו בהזדמנות מסויימת. אך גם קודם לכך עברה עובדה מעניינת זו במשך שנים רבות מפה לאוזן, על ידי יודעי דבר.

אירע פעם בעיצומו של שיעור חומש, שמסר הדיין מפאפא בבית מדרשו, שעמד על קושיית המפרשים, כיצד מתיישבת עדות התורה על ראובן שרצה להציל את יוסף: "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו" (לו, כב). בעוד באותו פסוק נאמר בתחילתו, שראובן הוא זה שיעץ להשליכו אל הבור שיש בו נחשים ועקרבים? והרי מי שנפל לבור של נחשים ועקרבים, אמרו בגמרא בסוף יבמות, שמעידים עליו שמת ומתירים את אשתו להינשא?

ויישב הדיין מפאפא את הקושיא כך:

הרי השבטים אמרו: "לכו ונהרגהו ונשלכהו באחד הבורות ואמרנו חיה רעה אכלתהו" (שם, כ), הרי שהיו מצויים שם כמה בורות. והנה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

ר' יצחק הופך למתוסכל. אם לא די בכך שהחמיץ את המונית הראשונה, עכשיו הוא גם תקוע בפקק אינסופי. המונית מוסיפה להזדחל בעצלתיים. הוא מתחזק באמונה כי הכל מידי הבורא, ורק ממתין לראות מה הסיבה לפקק המפתיע... לקראת סוף הפקק, כשהוא חולף על פני סיבת הפקק הפתאומי, הוא מנתר ממקומו ומשפשף את עיניו בתדהמה...

בקבוק המיץ בתחנה המרכזית שהציל חיים

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וימאן" (בראשית ל"ט, ח)

חלק בלתי נפרד ממסלול חיינו עלי אדמות, אולי החלק שנראה בעינינו כחלק הפחות נעים, הוא ההתמודדויות מול נסיונות החיים והיצר. מסכת חייו של יהודי כוללת מגוון רחב של אתגרים ונסיונות, קשיים ומהמורות, הניצבים לפתחו ואורבים לו בכל עת ושעה. לאורך כל הדרך ולמלוא רוחב החיים, מתמודד היהודי מול נסיונות, נלחם בגבורה כדי לעבור אותם בהצלחה.

המחשבה הראשונה העוברת במוחו של יהודי כשהוא חושב על נסיון והתמודדות, היא 'מה לי ולצרה הזאת?' - הלא אם נדמיין חיים נטולי קשיים, עבודת השם ללא נסיונות, שגרה נקיה ממהמורות - זה נראה ציור ורוד ועליו. למה בעצם כולנו נדרשים להתמודדויות? למה מסלול חייו של יהודי עובר דרך עליות ומורדות, קשיים ונסיונות? חמור עוד יותר, שהיצר משתמש בנסיון כדי לקבוע שמעמדו הרוחני של האדם נמוך, מצוי בשפל. 'הרי לו היית יהודי נעלה - וכי היית מתמודד עם קושי לקרוא קריאת שמע בזמנה, או לשמור את עיניך בחוצות קריה? לו היית יהודי טוב - וכי לשון הרע היה מדבר אליך, או היית מתקשה בהתמדה בתורה? אין זאת אלא שהקושי הזה מוכיח שהחיים הרוחניים אינם בשבילך...'

החשיבה הזאת, כמו גם המחשבה שלמעשה אין בידי האדם הכוחות והכלים להתמודד באמת מול נסיונותיו, הן העומדות בבסיסו של הנסיון, הן מה שהופכות אותו לקשה ומורכב כל כך. אז למה בעצם אנו נדרשים להתמודד עם כל הנסיונות הללו? למה נגזר עלינו שכל חיינו יהיו רצופים בהם, מלאי מהמורות וזרועי מוקשים? למה ההתמודדויות הן חלק משגרת חיינו?!

כדי לענות על כל השאלות הללו, נתבונן נא ונראה בפרשת שבוע זה, את התמודדותו של יוסף הצדיק מול הנסיון שנקלע אליו. ואז, בגבורה שקשה לתאר, אומרת התורה מילה אחת: 'וימאן' - יוסף הצדיק ניצב מול הנסיון, ופשוט ממאן ליפול בו. הוא עומד בגבורה, מתעקש, מחזיק בכוח לא לו, כדי להצליח להתמודד!

במילה הזו, 'וימאן', טמון גילוי מדהים, הנחשף בספה"ק 'דברי שמואל'. וכך הוא מגלה, כי המילה הזו נקראת בטעם 'שלשלת' - זהו

טעם שניגונו הוא כמו סירנה עולה ויורדת לסירוגין. כביכול, המיאון הזה הוא מערבולת של עליה שוב ושוב, תהליך מסובך של טיפוס לשלוש פסגות במילה אחת, במיאון אחד!

וכאן טמון סודו של הנסיון, כל נסיון באשר הוא: נסיון הוא הזדמנות לאדם לקפץ בבת אחת כמה מדרגות קדימה, להתעלות בבת אחת אל על. נסיון הוא מנוף רב עוצמה, שתופס יהודי בעוצמה כבירה ומניף אותו קרוב לבורא עולם, מציב אותו הרבה מעל המקום בו היה. כך, במיאון אחד, בעמידה בנסיון אחד, בעקשנות משתלמת אחת להחזיק מעמד - זוכה היהודי למקפצה רותנית רבת עוצמה וכה, מקפצה המציבה אותו במקום נעלה ומרומם פי כמה וכמה!

דווקא לכן, הנסיון הוא כה קשה, כה מורכב. המלחמה היא לא קלה, התחושה עלולה להגיע עד אבדן דרך, עד חידלון הסיכוי. כל הקושי הזה, כל ההתמודדות המורכבת הזו, לא נועדה אלא כדי להצדיק את התשלום האדיר בו זוכה היהודי בעת עמידתו בנסיון, את המקפצה האדירה לה הוא זוכה בדקה אחת של גבורת רוח ואמונה יהודית כבירה!

יוסף הצדיק היה הראשון שירד למצרים - מקור הטומאה. הוא נשלח להכין את הקרקע, ליצור תנאים שיאפשרו את קיומו של העם היהודי בתחתית השפל המצרי. זו אינה משימה קלה, וכדי להצליח בה - יש צורך בנסיונות לא פשוטים ולא קלים, כי רק בעזרתם ניתן לקפוץ קדימה עשרות דרגות, לרומם את האווירה ולטהר את

המקום קמעא, למען יוכלו יהודים לשהות בו!
התבונה הזו משנה לחלוטין את המבט על הנסיון, הופכת את
ההתבוננות על מהותו של האתגר. לא רק שהנסיון אינו מעיד על
פחיתות קומה, לא רק שהנסיון אינו הוכחה על דרגה נמוכה, לא
רק שהנסיון לא נועד לשבור או להקשות, לא רק שהנסיון הוא לא
ברירת מחדל עצובה, ולא רק שהוא בר חלוף - - -

אלא הרבה יותר: הנסיון הוא מתנה! הזדמנות! מקפצה! מנוף!

זהו הנסיון! הוא ניתן לאנשים גיבורי רוח, שזכאים להזדמנות פז
לקפוץ קדימה בכמה רמות ברגע אחד, ולכן נותנים להם אותו - כדי
שיעמדו בו, יצליחו, ובאמת יזכו לקפיצה הנכספת! וככל שהנסיון
נראה קשה יותר, מורכב יותר, בעייתי ומסוכן יותר - כך הוא מתנה
גדולה יותר, והוא מקפיץ למרחקים גבוהים יותר, כי העוצמה
הטמונה בו כפולה ומכופלת!

אם בכל יום יכול יהודי להתעלות צעד אחר צעד, בבוא עת הנסיון
הוא מזנק אלף מדרגות ברגע. אם היום יום שלנו הוא פצצות מרגמה
קטנטנות על היצר, הרי שעמידה בנסיון הוא פצצת אטום רבת
עוצמה. אם כל התקדמות רוחנית קטנה היא עוד מפתח קטן לשערי
שמים, הנסיון הוא מפתח מאסטר - שפותח בבת אחת אלפי שערים!
יהודי יקר! מתמודד מול נסיון? היצר מנסה לטשטש אותך? תלאות
החיים עלולות לשבור אותך? המצב הכלכלי, הרפואי או הרוחני
מסובך? אתה ברגעי זהב! תפוס את הנסיון בכל הכח, אמץ אותו
באמונה חזקה אל ליבך. בגבורה, בנחישות, בעוצמה יהודית כבירה -
תגלה עד מהרה כי הקושי היה רגעי וחולף, ואילו שריו נצחי ונמשך
לעולמי עד!

חותמת שהצילה חיים!

היה זה לפני כשלושים שנה, כשמצב התחבורה הציבורית בישראל
היה רחוק מאוד מלהיות מפותח. ר' יצחק א. ביקש לנסוע מירושלים
לחצור הגלילית, ובימים ההם - מסע כזה עבר בכמה תחנות. ביום
קיצו אחד, בהיר וחם, עלה ר' יצחק לאוטובוס הנוסע לתל אביב,
כשתוכניתו ברורה - להמשיך לחיפה וממנה לחצור. ברור ונהיר לר'
יצחק כי עליו לנהל את המסע בתבונה, לא להשתהות באף תחנה
יתר על המידה, כדי שתמיד יספיק את האוטובוס הבא, ובהתאמה
לכך - את הבא אחריו...

בבואו של ר' יצחק לתחנה המרכזית בתל אביב, היה זה לאחר טלטול
ארוך באוטובוס ללא מזגן, בעיצומו של יום שרבי לוהט. ר' יצחק חש
צמא הולך וגובר, לשונו דבקה לחיכו ולחייו נדמו לו כמדבר צחיח.
הוא פנה לקיוסק סמוך כדי לקנות משקה להרוות את צמאונו, ולנגד
עיניו נגלה מקרר עמוס שתיה קלה מוגוננת...

ר' יצחק מביט במבחר העצום, כשהוא תר בעיניו אחר מה שחשוב
לו - לא פירוט מרכיבי המשקה, לא טעמו, לא צבעו, לא המותג
המתנוסס עליו. מחפש הוא את החותמת, חותמת הכשרות
המהודרת. המוכר זיהה מיד את מבוקשו, והושיט לו בקבוק באומרו
'זה כשר, אדוני. כשר!' ר' יצחק מביט בחותמת, אכן - כתוב כשר, אך
הוא לא מזהה את הרב החתום... לא, זה לא הכשר מהודר באמת...

לפתע נזכר שבעוד רגע קט תצא מונית השירות לחיפה, ועליו
להזדרז. מלחמה התחוללה בלבו. לרגע סבר שלא יתאמץ מדי, הרי
המשקה בהחלט כשר, והוא מאד ממהר, והוא בכלל בדרך... היצר
אף יעץ לו להתבונן ברשימת הרכיבים, שום פרט בהם לא נראה לו
קשור לאיסור מפורש...

'לא, תודה!' - אמר בגבורה לבעל החנות. הוא באמת ממהר, ובכל זאת
- נותרו עוד כמה דקות. הוא יחפש חנות אחרת, לא ייכשל בשתיית
משקה שכשרותו אינה מהודרת. פיו בוער בצמא, הוא חש כי מקרבו
עולה עשן של יובש, ורץ לחפש חנות נוספת...

אפס, כי גם שם נשנה המחזה. מבחר עצום, מגוון גדול, אך ללא
הכשרות המוקפדת המבוקשת... עכשיו הוא ממהר עוד יותר,
מהרהר כי לא נותר לו פנאי להמשיך לחנות נוספת, וכבר עומד
לבחור בבקבוק שכשרותו נחותה בעיניו... ברגע האחרון נעצר, נעמד
על עומדו. 'לא שווה! לא כדאי! כן צמא לא צמא, כן מונית לא מונית.
לא מכניסים לפה משהו בכשרות לא מהודרת, נקודה!' - הוא קובע,
ורץ לחפש חנות נוספת...

כשהוא מגיע אליה, אורו עיניו. כאן ניצב בגאון הבקבוק המוכר,
זה הנושא חותמת כשרות מהודרת. הוא ממהר לשלם ורץ לכיוון
תחנת היציאה של מונית השירות, ואז הוא מגלה כי המונית כבר
יצאה לדרכה לחיפה, מותירה אותו ובקבוקו בידו בתל אביב, ממתין
למונית הבאה...

ההמתנה אורכת זמן, ר' יצחק מתחיל לאבד סבלנות. לבסוף, בתום
המתנה מורטת עצבים, מונית השירות שלו יוצאת לדרכה. הנסיעה
חולפת ביעף, עד שלפתע בולם הנהג לאיטו את הרכב, ומבשר
לנוסעים על עיכוב לא צפוי: 'אני רואה פקק ענק בהמשך הדרך...'
ר' יצחק הופך למתוסכל. אם לא די בכך שהחמיץ את המונית
הראשונה, עכשיו הוא גם תקוע בפקק אינסופי. המונית מוסיפה
להזדחל בעצלתיים. קטע דרך שבימים כתיקונם הנסיעה בו היא
כעשרים דקות, הופך לשעתיים וחצי של זחילה איטית ממושכת
ומרגיזה. הוא מתחזק באמונה כי הכל מידי הבורא, ורק ממתין
לראות מה הסיבה לפקק המפתיע...

לקראת סוף הפקק, כשהוא חולף על פני סיבת הפקק הפתאומי, הוא
מנתר ממקומו ומשפשף את עיניו בתדהמה. בצד הכביש, צמוד לגדר
הבטיחות, מושלכים שיירי מונית השירות בה איווה לנסוע. לפי
יללות האמבולנסים שמסביב, ולפי מה שדיווח הנהג לאחר שיחה
קצרה עם השוטרים שחסמו את הכביש - מונית השירות התנגשה
בעוצמה במעקה הבטיחות, הרכב התרסק לחלוטין

'רבונו של עולם!' - נזעק ר' יצחק בטבורה של המונית, כל הנוסעים
המומים, 'אינני מאמין, נתת לי את חיי במתנה!' - הוא קורא ברגש,
עיניו זולגות דמעות הודאה לה' על הנס המופלא. הוא מוסיף להביט
בשברי מונית השירות בה רצה כל כך לנסוע, ואותה החמיץ רק בשל
התעקשותו להקפיד על כשרות מיטבית בכל מצב ותנאי, והוא נדהם
והמום: אכן, ההקפדה על כשרות מוקפדת של השתיה שהכניס לפיו
- הצילה את חייו, פשוט כן!

את הסיפור המדהים שמענו מהמשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג

שליט"א, שמכיר את המעשה ממקור ראשון. ולמדנו בא:

לעולם לא יוכל יהודי לדעת, מה ההזדמנות שהנסיון טומן בחובו. לפעמים זה רגע של קרבת אלוקים, לפעמים רגע של השפעה שמימית, ולפעמים - זה עלול להיות הצלת חיים. מהותו של הנסיון - שהתמורה הגבוהה המשולמת בגינו נסתרת, כי לו היתה גלויה - לא היה זה נסיון כלל...

הרגע בו יהודי מתגבר על הנסיון, עשוי להתגלות כרגע הדרמטי בחייו, רגע מהפכני ונדיר. זהו רגע יקר ערך, שאסור לאפשר לו לחמוק מבין הידיים, כי לעולם לא נדע מה אנו עלולים להחמיץ במקרה כזה. בבוא עת הנסיון, עלינו רק לזכור ולשנן כי הרגע הזה הוא רגע שכולו הזדמנות, וככל שנשתמש בו טוב יותר ונתמודד עמו בגבורה רבה יותר - כך נצליח למקסם את הרווח הזה ולהפיק ממנו תועלת רבה, גשמית כרוחנית.

אם מגיעה עת נסיון - זה הרגע לקפוץ קדימה, לזנק ולתפוס. בורא עולם נותן לך הזדמנות - אשריך! רק תתגבר ותעמוד בגבורה - ותזכה לפתיחת שערי שמים נדירה, לאושר רוחני חסר תקדים!

עיסקה מדומה...

תלאות וטלטולים רבים היו מנת חלקו של הרה"ג רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל. מאז גדל כילד עני בסלוצק שברוסיה, דרך הבריחה וחי הבדידות בארצות הברית של אז - לפני כמאה שנה, ועד שהצליח לשקם את חייו ולפתוח חנות פרוות מצליחה, ממנה התפרנס בשפע.

הרב הרמן הטיב להעריך את מעמדו החדש, שאיפשר לו לקבוע עתים לתורה מתוך יישוב הדעת, כשעסק הפרוות שבבעלותו מניב רווחים נאים. הוא קבע במסמרות ברזל כי מדי בוקר יעסוק בתורה בין השעות תשע לעשר, והודיע כי בשעה הזו - המוקדשת ללימוד התורה, יתנתק מכל עסקיו וישקע בלימוד תורני מעמיק, כי הוא משוש חייו. כל הסוחרים, הלקוחות, הספקים והשותפים, כבר ידעו כי בשעות אלה הרב הרמן איננו. ואם טעו והגיעו - נאלצו להמתין בסבלנות...

ביום מן הימים, בשעה תשע וחצי בבוקר, נקש סוחר נודע בדלתו של הרב הרמן, וביקש להיכנס ולשוחח עמו, ומיד. הרבנית הרמן קיבלה אותו בחיוך ובשמחה, אך הודיעה כי לא ניתן להפריע לבעלה עכשיו - עד שיסיים את חוק לימודיו הקבוע...

הסוחר התעצבן על העיכוב, וקרא: 'גברת הרמן, את כנראה לא מבינה מה באתי להציע, איזו עיסקת זהב. אני נותן לו כמות סחורה אדירה במחיר כמעט אפסי, הוא יכול למכור את הסחורה הזו במחירים טובים - ולהרוויח לא פחות מ-15,000 דולר! חמישה עשר אלף דולר רווח קרובים אליכם מאוד - ואת מספרת לי שעלי להמתין עוד כמחצית השעה?!'

'מצטערת, ההוראה היא לא להפריע לו בשום מחיר עד השעה עשר!' - הסבירה הרבנית את פשר סירובה. אך הסוחר התעקש שוב ושוב, לחץ בכל הכח. גם הרבנית החלה לחוש כי אולי רווח חריג שכזה - רווח של 15,000 דולר בעיסקה אחת - מצדיק שינוי מהכללים

הרגילים, ולבסוף נכנעה ללחציו וניגשה לחדרו של בעלה... הרב הרמן ישב מול הגמרא הגדולה, שקוע באותיותיה, מלטף את השורות במבט מעמיק. היא נקשה על הדלת ופתחה אותה קלות, והרב הרמן פשוט נבהל - מה קרה שמפריעים לו באמצע הלימוד?! הרבנית הסבירה בקצרה: 'נמצא כאן סוחר שמציע עיסקה ש-15,000 דולר רווח בצידה...' - ובעודה מדברת, הניד הרב הרמן את ראשו לשליה, כאומר 'לא מעניין אותי עכשיו', ושב וצלל בין דפי הגמרא. 'הוא לא מסכים להמתין עד השעה עשר' - לחשה הרבנית, אך הרב הרמן כבר שקע בלימודו, כאילו אין הדבר נוגע לו...

'מצטערת!' - אמרה הרבנית לסוחר המתין בחוסר סבלנות. 'ניסיתי, הרבה מעבר למה שאני עושה בדרך כלל. הוא יוכל לדבר איתך רק בשעה עשר!' - הוסיפה. אך הסוחר כבר איבד את סבלנותו, כעס על העיכוב, ויצא בטריקת דלת...

חלפו עשרים דקות, והנה הגיעה השעה עשר. הרב הרמן מסיים את לימודו הקבוע, ויוצא מחדר לימודו. הרבנית ניגשת אליו ושואלת: 'אינני מבינה, הרי רווח של 15,000 דולר מאפשר לך לסגור את החנות ולשקוע בלימוד התורה למשך כחצי שנה. האם לא היה כדאי לעצור את הלימוד לכמה דקות ולבצע את העיסקה? האם לא היה משתלם לקנות כמה חודשי שלוה בלימוד התורה בכמה דקות של הפסקה?!' חיך הרב הרמן והשיב: 'אולי היה כדאי, גם במוחי חלף הרהור כזה לרגע. אבל לאחר רגע הבנתי, שגם עיסקה כה טובה - יכולה לבוא בכל זמן אחר, גם רווח כה גדול יכול להגיע בתנאים אחרים... אין זאת אלא שמשמים שלחו אותה להעמיד אותי בנסיון, לראות אם אני יכול להתמודד עם פיתוי כה גדול, אם אני מצליח לשמר את שעת הלימוד שלי בטוהרה - גם כשמפריעים גדולים וכדאיים עומדים בדרכי...' סיפור נפלא זה, שנכתב בספר הביוגרפי המרתק 'הכל לאדון הכל', חושף בפנינו טפח נוסף מעולמו של הנסיון. הוא בא דווקא בזמן הכי פחות מתאים, בעוצמה שמשקרת. הוא מנסה להזיז את היהודי מדרכו, להפריע לו בקבלות שקבע לעצמו...

דווקא לכן, חשוב כל כך להכין את עצמנו בעיתות שגרה לקראת שעת הנסיון. לזהות מיד את כל הקשיים הייחודיים הצצים לפתע פתאום, את הפיתוי הגדול הטמון בהם, את הררי תירוצי היצר הנלווים אליהם. אלו האותות והסימנים המצהירים על כך ששעת נסיון בפתח, כעת נדרש רגע של גבורה אמיתית, עכשיו ניתנת הזדמנות פז!

ככל שמוכנים לכך מראש, ככל שמבינים ששעת הנסיון היא מתנה שצריך להיערך אליה כדי לא להחמיץ אותה, ככל שעוברים אותה בגבורה ובנחישות ומצליחים לשמור על שעת לימוד קבועה, על עיניים טהורות, על פה זך ונקי, על מידות טובות גם בשעה כה קשה - כך הופכים את שעת הנסיון למנוף רב עוצמה של קרבת אלוקים רוחנית, שמביאה בכנפיה גם השפעה גשמית רבת טוב!

שריפה בעיירה...

היה זה בעיצומו של לילה, כשתושבי העיירה קוצק שנמו את שנתם בשלווה - זינקו לפתע ממיטותיהם בפחד ובבעתה. באחד הבתים

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

יום אחד הלשין מישהו לשלטונות רומניה, שאדם בשם 'הרב פורטוגל' מדריך צעירים איך להימנע מלשרת בצבא. השלטונות בדקו את הדבר ומצאו שאכן הטענה צודקת, הם תפסו בזעם את הרב וכלאו אותו בצינוק מלוכלך וחשוך לבדו, ולקחו ממנו את הכיפה ואת משקפיו...

'ברוך גוזר ומקיים' - הקב"ה 'גוזר' וגם 'מקיים' את האדם כדי שיהיה לו כח לעמוד בנסיונות!

הרב בנימין בירנצוויג

'וּגְמַלְיָהֶם נְשָׂאִים נְכֹאת וְצָרִי וְלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצָּרִימָה' (בראשית ל"ז, כ"ה)

בילקוט 'לקח טוב' (גלות ואמונה) מביא מעשה נפלא: האדמו"ר מסקולען, רבי אליעזר זוסיא פורטוגל זצ"ל, היה מפורסם באהבת ישראל העצומה שלו. הוא ואשתו אימצו באופן אישי קרוב לארבע מאות ילדים לאחר מלחמת העולם השנייה, ודאגו לצרכיהם הן הפיזיים והן הרוחניים. הארגון שלו 'חסד לאברהם', פעל לטובת אלפים אשר היו זקוקים לעזרה.

באותו הזמן, ותחת השגחתו והדרכתו של בנו ויורשו ר' ישראל אברהם פורטוגל, סייע למהגרים מעבר למסך הברזל ומאירן, והיה דוגמה ומופת לארגונים נוספים שעסקו באותו התחום. ר' קלמן דריבן מברוקלין שמע מפיו של האדמו"ר את הסיפור הבא: כאברך צעיר ברומניה, השפיע הרבה על צעירים ומבוגרים להתקרב לאמונה בה'. הוא שכנע אנשים צעירים שלא יצטרפו לצבא הרומני, מאחר שהעושים זאת מרחיקים את עצמם באופן מוחלט מדרכי היהדות בלא שיכלו לשוב, במקום זה הוא עורר אותם להצטרף לשיבה אשר שם ילמדו תורה, ואשר צעד זה ישאירם נאמנים למסורת אבותיהם ולמורשתה.

יום אחד הלשין מישהו לשלטונות רומניה, שאדם בשם 'הרב פורטוגל' מדריך צעירים היאך להימנע מלשרת בצבא. השלטונות בדקו את הדבר ומצאו שאכן הטענה צודקת, הם תפסו בזעם את הרב וכלאו אותו בצינוק מלוכלך וחשוך לבדו, ולקחו ממנו את הכיפה ואת משקפיו. הרב היה אדם חלש וחולני, ובראותו את מצבו בתא הקר והלח, אשר המקום היחיד שיכול לשבת או לנוח בו הוא

הביא רש"י את דברי המדרש: 'למה פרסם הכתוב את משאם? להודיע שכן של צדיקים. דרכן של ערבים לשאת נפט ועיטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בשמים שלא יזוק מריח רע'. ונשאלת השאלה: אחרי תלאותיו של יוסף, ואחרי הסבל והביזיון שהיו מנת חלקו בעת מכירתו לעבד, וכל יסוריו הנוראים שעבר, מה הערך של החסד שעשה עמו ה', בהזמין לו גמלים נושאי בשמים כדי שיהיה לו ריח טוב? וכי יש ערך לדבר הפעוט הזה, לכאורה, כדי להשיב נפשו אל מול סאת יסוריו הגדולה?!

יודוע לבאר בשם הגאון רבי מרדכי פורגמנסקי זצוק"ל, מגאוני ליטא שלפני השואה, שהביא לבאר במשל, לילד שחלה והוצרך לטיפול רפואי מורכב, וביום הכנסו לבית החולים מלווים אותו בני משפחתו, ומעניקים לו שפע מתנות וממתקים. לבית החולים נכנסים עמו רק אביו ואמו ושוהים עמו עד התקרב שעת הטיפול, וכשהוא מובל לחדר הטיפול - מקדם את פניו רופא, ומבקש מההורים להישאר מחוץ לחדר בזמן הטיפול. ההורים מנשקים ומחבקים את בנם ומלווים אותו במבטיהם, עד הרגע שהדלת נסגרת בפניהם.

הילד נשאר לבד... לפתע הוא מבחין בחלון קטן באחת מפינות החדר, וכשהוא מתבונן בו היטב, הוא מבחין שמבעד לחלון מציצות פניה המרגיעות של אמו היקרה, מיד הוא נרגע ומחייך. מה בעצם השתנה?! הרי כל המצב הרפואי עדיין על מקומו, אמנם כן, אבל לעבור טיפול שכזה עם אמא, זו חוויה אחרת!

ריח הבשמים שעלה באפו של יוסף, בעלותו על הגמל המיועד להורידו למצרים, זה היה החלון דרכו הקב"ה 'הציץ' אל יוסף. אמנם סאת יסוריו קשה, אחיו מוכרים אותו לעבד, אבל הידיעה וההרגשה של "עמו אנכי בצרה" של "מציץ מן החרכים", משנה את כל התמונה.

אבא אתנו בכל מצב! אנחנו אף פעם לא לבד! עמו אנכי בצרה בכל עת! ודי בהרגשה זו בשביל לתת הקלה לאלו הסחופים בצרותיהם, ולדעת כי הקב"ה מוליכם בידו בין הגלים, לשומרם ולהצילם, ולגואלם בבוא הזמן ברחמים גדולים.

מדי שנה ביום השנה לשחרורו מבית הכלא, היה הרב מכנס את מקורביו, מספר להם מקרה זה ומסביר את הפירוש החדש והמעודד שמצא במלים "גוזר ומקיים"

כדי שיוכל לעמוד בגזרה! הוא כבר לא היה במצב של ייאוש, הקב"ה בתוך הגזירה, מקיים אותו ונותן לו כוחות מיוחדים לעמוד בניסיונות! הוא החל להאמין שזהו רק ענין של זמן עד שייצל, ואכן לאחר ימים מספר, בהתערבותם של אנשים מבחוץ, שוחרר הרב מידי השלטונות הרומנים, ומדי שנה ביום השנה לשחרורו מבית הכלא, היה הרב מכנס את מקורביו, מספר להם מקרה זה ומסביר את הפירוש החדש והמעודד שמצא במלים "גוזר ומקיים", הוא היה מעודד את כל הנאספים, שלעולם אין להישבר במצבים קשים, מפני שה' גם בעת גזרה נמצא אתנו, ונותן כח להולכים בדרכיו.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: 7622500@gmail.com

האדמה הקרירה והמעופשת, דימה שסופו קרב. הרב רצה להתפלל אך ראשו לא היה מכוסה, לכן משך את החליפה שלבש מעל לראשו והחל לפזם בקול את התפילות שידע בעל פה.

היה ידוע, שתפילת שחרית של האדמו"ר נמשכה לפעמים מספר שעות, וקריאת שמע בשעת תפילת מעריב היום יומית, היתה עשויה להימשך עשרים וחמש דקות. גם על פי סדרי התפילה הרגילים שלו - דקדק תמיד בכל מלה שבתפילה, אך במצב המיוחד שהיה שרוי בו, הוצרך לדקדק יותר. שם בבית הכלא לא היה כל ענין שיתפוס את זמנו או ידרוש את תשומת לבו, הוא החל להתפלל תפילת שחרית. כל מלה נאמרה ברגש מעומק הלב, כל משפט נהגה בצירוף הפסקות למחשבה מעמיקה.

הרב הגיע לתפילת 'ברוך שאמר'. תפילה זו מכילה רצף של שבחים שאנו מברכים לה' בהיבטים שונים זה מזה. הרב התרכז בכל משפט בדרך שמעולם לא נהג לפני כן: "ברוך שאמר והיה העולם... ברוך אומר ועושה ברוך גוזר ומקיים"... כשהגיע למילים אלו: "ברוך גוזר ומקיים", צצה במוחו שאלה: מדוע יזכרו כאן מלים אלו, הרי הן נראות יוצאות דופן בתוך תפילה זו, בדרך כלל משמעות המלה 'גוזר' היא הנהגה קפדנית ולא רצויה לבני אדם! יתירה מזו, אנו אומרים שהוא לא רק גוזר גזירות אלא גם מקיים אותן?! הרב היה נבוך. כל המשפטים האחרים שתפילה זו מתארים היבטים חיוביים של הנהגת ה': "ברוך מרחם על הארץ", "ברוך משלם שכר טוב ליראיו"...!

ואז נצנצה במחשבתו הבנה נפלאה במילים אלו: 'מקיים' בדרך כלל משמעותו היא הוצאה לפועל של דבר מסוים, אבל יש עוד משמעות למילה 'מקיים', והיא: שהוא נותן אפשרות קיום לעמוד במצבים מסוימים, הוא מקיים אותך כדי שתצליח לעמוד בניסיונות! הרב הבין שהוא עצמו באותו זמן נמצא בגזרה, אך מאותו רגע ואילך הוא הסתכל על מצבו בחיוביות, מפני שידע שה' גם מקיים אותו,

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

פעם נכנס אליו הקצין באמצע הלילה ומצא אותו כשהוא לומד משניות טהרות. זו היתה עבירה לא פשוטה, לימוד תורה תוך כדי השירות הצבאי נחשב בגידה במולדת. הבחור נבהל מאוד, אלא שהקצין בעצמו הרגיע אותו, הוא קרב אליו ולחש לו: "אל דאגה גם אני יהודי..."

הקצין הפולני שביקש ביאור במשנה בסדר טהרות!

הרב ישראל ליוש

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב... אֱלֹהֵי תְּלֻדֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף... (בראשית ל"ז, א')

הפשתני הזה, נכנסו גמליו טעונים פשתן. הפחמי תמה: 'אנה יכנס כל הפשתן הזה?' היה פיקח אחד משיב לו: 'ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו'. כך יעקב, ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר: 'מי יכול לכבוש את כולן? מה כתיב למטה: 'אלה תולדות יעקב יוסף', וכתבי: 'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש', ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם. (רש"י ישן)

המשל טעון ברור, וכי איזו פקחות זו לשרוף את הפשתן, וכי כך פותרים בעיית אכסון? זו הרי לא עצה שפותרת את בעיית הפחמי: 'היכן יכנס כל הפשתן?' כי עפ"י הצעת ה'פקח', הפשתן נשרף ואינו נכנס למקום כל שהוא.

ה'שפת אמת' מבאר את המשל: הפחמי והפשתני היו שכנים. לפתע רואה הפחמי שהפשתני בא עם גמלים טעונים פשתן רב, חשש עולה בליבו, הרי בבית המלאכה של הפשתני אין מקום לפשתן כה רב, הוא עלול להיכנס בגבולו ולהרוס את בית המלאכה שלו. מרגיע אותו הפקח: אל לך לחשוש, המפוח שבבית המלאכה שלך מוציא ניצוצות, וניצוץ אחד קטן עלול לשרוף את כל הפשתן הזה, אם כן, הפשתני מעצמו יזהר שלא להיכנס בגבולך...

הנמשל ברור: כשראה יעקב את אלופי עשוי למיניהם, עלה חשש בליבו: כיצד אתמווד עם 'סטרא אחרא' חמורה מעין אלופי עשוי? מרגיעה אותו התורה: אלה תולדות יעקב יוסף... בית יעקב לאש ובית יוסף להבה, הקדושה שבך אש הלהבה שיוצאת ממנה, בכוחה לשרוף את כל היצה"ר של עשוי, כפשתן בפני ניצוץ, אל דאגה, התקדש בקדושתך והסטרא אחרא תחשוש מפניך ולא תיכנס לרשותך...

פעם נכנס אל ה'שפת אמת' בראש חודש אלול, הגאון רבי דב בעריש איינהורן זצ"ל מאמסטוב, ושאל אותו איזה ספר מוסר ילמד כדי לעורר את לבו לתשובה לקראת הימים הנוראים? "בערש"ל" - ענה לו ה'שפת אמת' - "כל ספר מספרי המוסר הוא טוב ויקר, אבל מהתעמקות בסוגיית 'מנה לי בידך והלה אומר איני יודע' אתה יכול להעפיל לרום המעלות..."

על כח התורה אל מול כוחות הסטרא אחרא, נוכל ללמוד מהסיפור הבא, אותו סיפר הגאון רבי בנימין מנדלסון זצ"ל, אב"ד קוממיות: סוגיית חובת הגיוס לצבא הפולני, היתה מהסוגיות הקשות באותם ימים, והיא היתה אימתם של בחורים רבים. הם היו באים להתברך אל הגה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע, שיצילם הי"ת מגזירה זו. פעם בא אליו בחור מ'ביאלה' באותו ענין, והרבי הורה לו שילמד משניות סדר טהרות בעיון, ובזכות זה בעזה"ת יציל מהגיוס לצבא, הבחור עשה כדברי הרבי, ובכל זאת הוא נתפס וגויס בכוח לצבא, ונשלח לשרת במקום מרוחק, שם מונה לעוזרו האישי של א' מהקצינים הבכירים.

גם שם, תוך כדי השירות הצבאי, לא מש מהוראת רבו, ובכל עת שיכל התגנב ולמד משניות טהרות. פעם נכנס אליו הקצין באמצע הלילה ומצא אותו כשהוא לומד משניות טהרות. זו היתה עבירה לא פשוטה, לימוד תורה תוך כדי השירות הצבאי נחשב בגידה במולדת.

לשמוע ולתמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

"באחת העיריות יש פקח שאחראי על הנושא של הגינון ברחבי העיר. הוא הממונה הראשי על כל התחום, והוא החליט לשמור שמיטה הפעם. הוא דיבר עם ראש העיר, עם הממונה על האגף, והם הסכימו לשמור על הלכות שמיטה, בתנאי שהדבר לא יפגע בנראות של העיר.

"ואכן החלה שנת השמיטה, ובאותה עירייה שומרים את ההלכות כראוי! אבל הממונה הזה, שהוא לא אדם חרדי וגם לא שומר מצוות למרבה הצער, קווצותיו סדורות לו תלתלים, אין לו כיפה על הראש, ואומר בעדינות שאני לא יודע אם הוא מתפלל שלוש תפילות ביום... אבל הוא החליט לשמור שמיטה, ונמצא איתנו בקשר שוטף, מבקש הדרכה קבועה, מה מותר, מה אסור, איך אפשר לפתור בעיות כאלו ואחרות, באופן שלא יעברו על איסור הלכתי חלילה..."

"אותו ממונה אומר לנציג שלנו, שהוא מרגיש שבחלונות הגבוהים בעיר בה הוא עובד, החל להצטבר כעס ומרמור על הנושא הזה שצריכים לעשות כך או כך, ושהם צריכים לשאול רב על כל השקיה וכל פעולת גינון. הם עומדים להישבר, כך הוא מספר, וחלילה וחס נראה שהם עומדים לחלל את קדושת השביעית.

"עכשיו יש ליהודי הזה שאלה קשה מאוד!!! 'אני עובד כפקח על הגינון לפרנסתי', כך הוא אומר, 'אני מעסיק גננים, שעוד מעט יתבקשו לעשות מלאכות מדאורייתא בשנה השביעית, ואני לא יודע אם מותר לי להמשיך בעבודה הזאת? האם אני חייב להתפטר מהעבודה ולחפש עבודה אחרת??? או שאני יכול להמשיך לעבוד למרות הכל, בעירייה שבה אני עובד כבר שנים רבות?..."

"אתם שומעים?! יהודי שאינו חרדי, הוא לא שומר תורה ומצוות למרבה הצער, לא רק שהוא מתאמץ לשמור שביעית, לא רק שהוא שואל אותנו על כל צעד ושעל, ולא מוכן לעשות שום פעולה שיש בה חשש איסור, אלא שהוא גם מוכן להתפטר ממקום העבודה שלו ולהפוך למובטל, בגלל שמירת שביעית!!!

"איך זה ייתכן? איך קורה דבר כזה? מאיפה יש ליהודי הזה את הכח הנפלא והעצום הזה, להעמיד את כל הפרנסה שלו בסכנה גדולה כל כך, למען מצווה שעד לא מזמן הוא בכלל לא שמע עליה??? "זה מה שאמר מרן ה'חזון איש': 'בזכות ריבוי הלומדים התרבו שומרי השביעית!...' והאמינו לי שזה רק סיפור אחד מיני רבים. מתגלגלים כאן סיפורים כאלו לרוב, אנשים שנראים כביכול מנותקים מכל קשר לתורה ולמצוות, פתאום מתגלים כשומרי שביעית, חקלאים שמפקירים את כל רכושם למשך שנה תמימה, ונשארים בלי שום דבר כביכול, רק מתוך אמונה תמימה שהקב"ה אמר 'וציוויתי את ברכתי', וממילא תהיה להם ברכה. הם לא שואלים איך, הם לא שואלים כמה, הם פשוט מפקירים את כל אשר להם למען קדושת השביעית, ובזכות מה? בזכות הלימוד שלומד אותו אדם המתגורר בעיר, בקומה שניה או שלישית, אין לו חצר, המפגש היחיד שלו עם עולם הצומח, הוא רק בחנות הפרחים בערב חג השבועות, ובכל זאת הוא לומד הלכות שביעית, ונותן כח לאותם גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו..."

השביעית!

"סיבה שלישית, שאולי היינו צריכים למנות אותה ראשונה: מצוות ידיעת התורה. כל יהודי חייב ללמוד את כל התורה כולה, ובכלל זה גם הלכות שביעית. זה פשוט וברור ואין שום חולק על כך!

"סיבה רביעית, גם היא ברורה ופשוטה: אנחנו יודעים שמצווה שאינה מעשית בזמן הזה, אנחנו מקיימים אותה על ידי הלימוד. אם שביעית אינה מצווה מעשית אצלך, אדרבה, על אחת כמה וכמה שאתה צריך ללמוד את הלכותיה! מילא החקלאי יכול לקיים את המצווה בפועל, אבל אתה הרי לא יכול לקיים אותה לשיטתך, אז בוודאי שאתה חייב ללמוד את ההלכות הללו, על דרך 'ונשלמה פרים שפתינו', וכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכו'.

"במיוחד כשאנחנו יודעים, שעל מקיימי מצוות שביעית כתוב שהם 'גיבורי כח', והרי הדבר כתוב בתורה במפורש, ושנוי גם בכתובים בספר 'דברי הימים', ונשלש במסכת אבות, שבגין העוון של אי שמירת השביעית, באה גלות לעולם, וכולנו הרי מייחלים לגאולה השלמה, והתיקון הוא על ידי לימוד הלכות שביעית וקיומן, בין אם בפועל ובין אם על ידי הלימוד כנ"ל.

"סיבה חמישית לעיסוק בהלכות שביעית, היא הסיבה שהזכיר ה'חזון איש' כמה פעמים, וגם אחיינו מרן שר התורה שליט"א, ההולך בדרכו בכל דבריו, מדבר על זה בהזדמנויות רבות, וזאת הסיבה הסגולית..."

"אנחנו רואים בחוש, שעל ידי לימוד הלכות שביעית, מתרבה מספרם של שומרי השביעית, כך כותב הגר"ש גריינמן בהקדמה האמורה לקובץ שהתפרסם, שה'חזון איש' סבר שעל ידי שהתרבו לומדי הלכות שביעית בערב שביעית, בשנת תשי"א, בזכות זה התרבו שומרי שביעית בשנת תשי"ב..."

"אמרו רבותינו בעלי המוסר, כשיושב 'פרוש' בוילנא ועוסק בתורה, על ידי זה היהודי שנמצא שם בברלין ורחוק מאוד מקיום המצוות, שומר על הגחלת היהודית ואינו משתמד רח"ל, מכוח תורתו של הפרוש בוילנא."

גיבורי כח

"הדברים ברורים וידועים, ואנחנו יכולים להעיד שאנחנו רואים את זה כאן אצלנו יום יום. הנה, ראיתם קודם שהכניסו לי כאן פתק עם מספר טלפון נכון? זה עניין שאני באמצע לטפל בו, זה סיפור שצריך להוריד עליו דמעות של התרגשות, הסכיתו ושמעו..."

"האברך הזה שנכנס פה, הוא נכד של הגר"ח פרידלנדר זצ"ל, הוא האחראי מטעמנו על שמירת הקשר מול גופים עירוניים ברחבי הארץ, שמבקשים הדרכה מעשית כיצד לשמור שמיטה.

"אתם תופתעו לשמוע את שמות העיריות ששומרות שמיטה! לא תאמינו למשמע אוזניכם! מסתבר שהנושא הזה של שמיטה פשוט נכנס לתודעה, תושבים בערים רבות, שאינן חרדיות וגם לא דתיות, ואין בהן בכלל נציגות חרדית, פנו לעירייה בבקשה לשמור שמיטה, ובעיריות רבות הסכימו לכך.

אנשי הישוב הישן, וידוע היה במידת בטחונו הגדול בהשם יתברך. יהודי שעמד שם וראה את ר' יצחק דוד נעמד בתור, התפלא מאד ושאלו בתמיהה: "ר' יצחק דוד, איר האט שוין אויך מורא?" [האם גם אתה כבר מפחד מן הטילים האלו?] "לא מינייה ולא מקצתיה!", ענה ר' יצחק דוד, "אבל מאמין אני בכל לב שבקרוב יבוא משיח צדקנו, והנני מתבייש לעמוד לפניו כך, שמא יבחין בעבירות הרבות הרשומות על מצחי... לכן באתי הנה לקחת מסכה - שאוכל לכסות את פני מפני משיח צדקנו!"... מוסר ההשכל שלמדתי מזה המעשה: יהודים רבים חשים עצמם כמו 'מחותן' עם משיח צדקנו, שתכף בבואו ירצו לקבל פניו, שבטוחים הם שישמח לראותם... אבל כבר נאמר על מלך המשיח (ישעיה יא, ג): "והריחו בירת ה', לא למראה עיניו ישפוט, ולא למשמע אזניו יוכיח". הוא יכיר וידע פנימיות האדם, אם יש בו יראת שמים של אמת או לא.

וגם ראינו בטיב זה המעשה, את הלך מחשבתם של היראים, שבכל דבר חשבו מה זה שייך ונוגע לעבודת השם יתברך, וכששמע על 'חלוקת מסכות', קישר זאת תכף למסכה שיצטרך לעתיד לבוא מפני ה'עברות'...

(מתוך 'טיב המעשיות')

בשנת תשנ"א היתה תקופה קשה ליושבי ארץ הקודש, כאשר מארץ בבל יצא שליט עירק באיזמים קשים על ה' ועל משיחו, ואיים על כל יושבי הארץ רחמנא ליצלן. התפתחה אז מלחמה קשה כנגדו [הנקראת 'מלחמת המפרץ'], ובחמתו השליך ארצה כמנין ט"ל טילי סקאד ענקיים, אשר בנסי ניסים לא פגעו כמעט כלום ברחמי השם יתברך וחסדיו.

באותה תקופה אחזה בהלה גדולה בכל יושבי הארץ, מחמת איזמי הרבים להשתמש גם בנשק בלתי קונבנציונלי, באמצעות טילים המפזרים חומרים מסוכנים באוויר (נשק כימי). הרשויות חייבו אז כל תושב להצטייד בערכת 'מסכת מגן', שבעת התקפה, חלילה, מגנה על דרכי הנשימה, על סינון האוויר וכו', וכן להכין כל אחד בביתו 'חדר אטום' המונע חדירת חומרים אלו מן האוויר.

בציבור החרדי התעוררה שאלה גדולה באותה עת, אם לציית להוראות הג"א ולגשת לתחנות החלוקה שנפתחו בכל הארץ, לקחת את מסכות המגן ולהכין 'חדר אטום', או שמא אין לציית להוראות השלטון ולשים בה' מבטחנו, וכל אחד נהג כהוראת רבותיו.

באחד מאותם ימים קשים, נראה בתור הארוך לקבלת המסכה באחת מתחנות החלוקה שבירושלים הרב הצדיק, הנודע רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל, מנקיי הדעת שבירושלים של מעלה. הוא היה מותיקי

דיווח בהם כראוי על הכנסותיו. עם כל מילה שיצאה מפיו, הוא חש שסיכוייו לצאת ללא עונש פוחתים והולכים. לפתע אומר לו הפקיד: "אינני יודע מדוע, אני אינני מסוגל לעשות לך מאומה... כאילו מישהו רשם על מצחך 'אל תגע בו'... אני כותב לך דו"ח ומכניס אותו לתיק האישי שלך, וכעת עליך להתפלל שאיש לא יפתח את התיק..."

ובמילים אלו נפרד מעליהם לשלום. אכן, כאשר ה'שטח' התפנה, דאג 'בעל הבית העיקרי' שלא יאונה לו כל רע!

(מתוך 'ומתוק האור' בראשית)

בה כל צורך, הסתדרתי כבר... לאחר מכן התקשר לחכם שמעון ולעובד השלישי, והודיע לכולם שאין צורך בשום פעילות, הוא הסתדר כבר בעצמו... או אז, כאשר ה'שטח' התפנה, הוא פנה לבורא העולם ואמר לו: "רבוננו של עולם, כעת אני אצלך!"

יום החקירה הגיע. הוא מגיע עם אשתו למשרדים ונשלח הישר לחדר המנהל. "אוי ואבוי!", מספיקה מחשבה מהירה לחדור למוחו, והרגליים התקשו לפסוע מרוב פחד...

כשהתיישב, החל הלה לחקור אותו על כך שלא היתה קיימת קבלה, על המחסור בפנקס ההזמנות, ועל עוד פרטים ופרטי פרטים שלא

שלך... הייתי בחור יתום, וסבא שלך מסר אותי לשלטונות הצבא, כדי לשחרר את אחד מצאצאיו... בכל זאת אני מוחל לו מחילה גמורה..." בתום דבריו שחרר אותו הקצין מהשירות הצבאי והבחור שב לביאלה לבית הוריו.

כשחזר הבחור וסיפר לרבי יחיאל מאלכסנדר על הצלתו באורח פלא בזכות לימוד משניות טהרות, אמר לו: "כל ענין גיוסך ולימוד המשניות, היו רק כדי שתשמע שהוא מוחל לסבא שלך במחילה גמורה..."

הבחור נבהל מאוד, אלא שהקצין בעצמו הרגיע אותו, הוא קרב אליו ולחש לו: "אל דאגה גם אני יהודי..." וכשראה שמשניות טהרות פתוח לפניו, ביקש ממנו שיבאר לו משנה אחת שמעולם היתה קשה לו. הבחור ביאר לו את המשנה בטוב טעם, והקצין התפעל מאוד מידיעותיו וסברותיו.

"מה שמך? ומהיכן אתה?" שאל אותו הקצין. הוא אמר לו את שמו וסיפר לו שהוא מ'ביאלה'. "גם אני מביאלה..." - אמר לו הקצין - "ואני מכיר את סבא שלך... והאמת" - המשיך הקצין בדבריו - "לא הייתי עוזר לך, כי אני כאן, במקום הנידח הזה, בגלל סבא

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

בו ביממה רבבות אלפי אנשים ויותר, היה באותו הזמן שומם. פעם בחצי שעה או יותר יצאה טיסה מאחד השערים, ליד כל שער שאמורה לצאת מממנו טיסה, מתכנסים אט אט האנשים. ליד אחד השערים ישב אדם חרדי מארה"ב, ושוחחנו יחד. תוך כדי השיחה עלה הנושא של הלימוד והמבחנים של 'דרשו'. באותו הזמן למדו הלכות יו"ט, ואז הוא שלף משנ"ב מתיקו ולמדנו את החומר החודשי..."

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

"אין כמו לימוד קבוע!" נשמע שהוא מנסה להעביר ולהעביר דרך הטלפון... "העקביות של הלימוד, והסיפוק הרב של ההתקדמות בלימוד ובידיעת החומר. בתכל"ס, מה שלמדת נשאר שלך גם כאן בעולם הזה, כשהחיים שלך נעשים הרבה יותר הלכתיים ורוחניים, ובוודאי לעולם הבא!"

זכור לך איזה סיפור מיוחד של השקעה בלימוד/השתתפות במבחן וכדומה?

"כל מבחן, כל קביעות - זה סיפור בפני עצמו", כך הוא בפשטות. אך לשאלתנו החוזרת הוא משיב: "בכל מבחן מחדש ראיתי את זה שוב: כפי מה שהשקעתי בלימוד וסיכום הלימוד, לצד תוספת ההשקעה בשינון והחזרות - כך הצלחתי גם במבחן, דהיינו בידיעה ובשליטה בחומר החודשי."

"אגב", הוא מוסיף ומציין בהתלהבות, "ידועה האמרה של המהר"ם שפירא מייסד סדר ה'דף היומי', שאמר שבזכות ה'דף היומי', כשייפגשו שני יהודים ממקומות שונים - תהיה להם סוגיא משותפת לדון בה. כך אפשר כבר לומר כיום גם לגבי ה'דף היומי בהלכה' של 'דרשו'; לפני כשנה, בתקופת הקורונה, הייתי בארה"ב עם אשתי ושלושה ילדים בשדה התעופה 'קנדי', בנסיעת קונקשן. הטרמינל הענק שבימים כתיקונם שוקק חיים, ועוברים

המשך מעמוד 17 | המשיגה רבי פישל ערבליך זצ"ל

דיני נפשות, וצריך להתפלל הרבה לסייעתא דשמיא ולדקדק בכל מילה והערה שאומרים לבחור, כי טעות אחת קטנה עלולה להחריב עולמות שלמים חלילה וחלילה, ולעומת מאמץ אחד קטן, מחמאה אחת שנאמרת במקום הנכון ובזמן הנכון, יכולה לבנות עולמות שלמים.

"את זה אני רוצה שתיקח אתך בני יקירי, את ההדרכה הזאת תכתוב על לוח לבך, ותנצור אותה אתך כל הימים".

ותיכשל בעוון גזל... "אבל להיות מגיד שיעור אינך פוחד? לדון דיני נפשות אינך חושש?" הרי זה חמור הרבה יותר, כל טעות קטנה עלולה לגרום לאיבוד נשמות מישראל חלילה, האחריות המוטלת על כתפך כמגיד שיעור גדולה שבעתים מהאחריות המוטלת על דיין או על מורה הוראה!!!"

"אכן צדקו דברי מורי ורבי, העיסוק בחינוך ובהרבצת תורה לתלמידים צעירים, ילדים או בחורים, יש בהם ממש בחינה של

המשך מעמוד 22 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

'לא יאומן כי יסופר, רוח הקודש גלויה. הרבי הבטיח וכך היה!' - בישר לרבי בעליצות. הרבי חיך אליו באצילות והשיב: 'לא, בני. לא נס ולא מופת. פשוט, ידעתי שבורא עולם לא מעמיד יהודי בנסיון שהוא לא יכול לעמוד בו. מיד כשראיתי את פניך - הבנתי שאתה לא יכול לעמוד בנסיון של איבוד ושריפת כל רכושך, לפיכך הסקתי שאין סיכוי שתינזק מהשריפה!'

ודבריו אלו של הרבי, כדאי שנזכור אותם תמיד. אם יש לנו נסיון - זו מחמאה שמימית אדירה: יהודי, אתה יכול לעמוד בזה! יש לך כוחות! בתוכך טמונות עוצמות! החזק מעמד בעת הנסיון, ותראה שאתה מסוגל לעמוד בו, ועוד תצא ממנו מחוזק ומחושל, עוצמתי וגיבור רוח!

פרצה שריפה, ועד מהרה - מאכולות של אש ולהבות ענק כיסו את פני האופק, מחסלות את כל הנקרה בדרכן. ראשית, פעלו כולם כדי להציל את הנפשות ולהבריחן למקום בטוח, ואחר כך החלו להרהר על המשמעות הכלכלית הכבידה. כל רגע בו האש מתקדמת משמעותו עוד בית או עסק שנשרף ומתכלה...

אחד הסוחרים היהודים שחנותו היתה בטווח הלהבות, אץ רץ אל הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זי"ע, ומשאלתו בפיו: 'רבי, הושיעה! החנות שלי עולה בלהבות, זה כל רכושי!' הרבי עצם עיניו לרגע, והשיב לו ברוגע: 'אל דאגה! החנות שלך תינצל ולא תישרף!' - קבע הרבי באופן ברור...

דברי הרבי נסכו בו תקווה, והוא המתין עד שכובתה השריפה כדי לבחון את תוצאותיה. אז התברר כי אכן הרבי צדק - השריפה כילתה הכל מכל צדדי חנותו, ואילו חנותו שרדה ללא פגע... 'מופת גלוי!' - צהל היהודי, ובא אל הרבי להודות על הנס המופתי.

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה**

◆ באיזו תקופה בשנה תהיה מְפֹלֶת גוג ומגוג?
◆ מהו הדמיון בין הושענה רבה ליום הכיפורים?

◆ האם אדם צריך לוותר על האתרוג שלו כדי שאחרים יוכלו לקיים בו את המצוה?

קריאת התורה בחג הסוכות

• ביום הראשון של חג הסוכות, קוראים בתורה בפרשת אמור, מהפסוקים: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לְאמֹר, שׁוּר אֹן כָּשָׁב אֹן יְזוּ כִי יִלְד... ", עד הפסוק: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מִעֲדֵי ה' אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".
• ביום הראשון של חג הסוכות, קוראים ל'הפטרה' את נבואת הנביא זכריה על העתיד לבוא במלחמת גוג ומגוג - שגויים רבים יתאספו למלחמה על ירושלים, ומפלתם תהיה בחג הסוכות, והנותרים מן הגויים הללו יעלו מדי שנה לירושלים לחוג את חג הסוכות, והגויים אשר לא יעלו, ינגפו במגיפה הם וכל בהמתם.
• בחול המועד קוראים בתורה את קרבנות החג, המופיעים בפרשת פינחס; לכל יום כפי מספרו: "וביום השני", "וביום השלישי", וכן הלאה. וקוראים קריאה זו ארבע פעמים, בארבע ה'עליות'. ובחוף לארץ נחשב מספר הימים לחודש כספק, ולכן, בחול המועד של סוכות, קוראים בימי חול המועד גם את הקרבנות של יום האתמוול, ולדעת הרמ"א, קוראים גם את הקרבנות של יום המחרת.
• בני אשכנז, נוהגים לקרוא בשבת חול המועד סוכות את ספר קהלת. ונחלקו הפוסקים אם מברכים על קריאה זו; ולמעשה, רבים נהגו לברך, והנוהג כן, אין למחות בידו.

ממנהגי חג הסוכות

• בכל יום מימי חג הסוכות, נוהגים להוציא ספר תורה אל הבימה, ולהקיפה תוך כדי אמירת פיוטי ה'הושענות', זכר להקפות שהכהנים היו מקיפים את המזבח בזמן המקדש. ונהגו לאחוז בשעת ההקפות את ארבעת המינים, כפי שעשו הכהנים בהקפות סביב המזבח. ומי שאין לו ארבעת המינים משלו, לדעת השולחן ערוך - אף הוא ישתתף בהקפות, ולדעת הרמ"א - לא ישתתף בהקפות.

• היום השביעי של חג הסוכות, נקרא 'הושענא רבה', על שם ריבוי הערבות ביום זה. ביום זה נחתם גזר הדין על ענין המים למשך כל השנה, ומכיון שחיי האדם תלויים במים, יש שנוהגים ביום זה מנהגים שונים הדומים למנהגי יום הכיפורים.
• המנהג העיקרי ממנהגי הושענא רבה, אשר הנהיגוהו הנביאים, הוא - 'נטילת ערבה'; יְכַר לנטילת הערבות ונענוען בבית המקדש בכל ימי החג; ויש שסוברים, שאף הקיפו עֲפֹן את המזבח.
• נהגו בכל תפוצות ישראל לקיים בלילות חג הסוכות, בבתי הכנסת, שמחה וריקודים מלווים בכלי זמר, זכר ל'שמחת בית השואבה' שהתקיימה במקדש בלילות אלו.

מְהֻלְכֹת ארבעת המינים

• ראוי לכל אדם לקנות את ארבעת המינים לעצמו, ולא לסמוך על כך שיוכל ליטול את ארבעת המינים של אחרים. הלכה זו אמורה בעיקר ביחס ליום הראשון חג הסוכות, אך גם ביחס לשאר הימים.
• שנים שקנו ארבעת המינים בשותפות לשם קיום המצוה, אינם צריכים להקנות את חלקם זה לזה לצורך קיום המצוה ביום הראשון של חג הסוכות, אך לכתחילה ראוי שיעשו כן.
• אדם שקנה את ארבעת המינים, ויש באפשרותו לקיים המצוה בארבעת המינים של חברו, ונודע לו על מקום שבו לא השיגו כלל את ארבעת המינים - עליו לשלוח את שלו לבני המקום ההוא.
• מי שמסיבה כלשהי לא נטל את ארבעת המינים ביום הראשון של חג הסוכות, או שנטל את ארבעת המינים ושכח לברך שהחיינו - מברך 'שהחיינו' ביום השני.

"אני רוצה לשתף אתכם בתגלית שגיליתי: לאוצר הזה קוראים 'השיעורים המוקלטים של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל'..."

הגרמ"ם שולזינגר זצ"ל (מימין) עם מרן הגראמ"ם שך זצ"ל

רבע שעה כבר התחלתי להבין על מה הוא מדבר. כשעברה חצי שעה - כבר הייתי שקוע בפנים. הגעתי הביתה, החניתי את הרכב ונשארת באוטו עד שתפסתי את עצמי, שבעצם כבר הגעתי אל היעד ומחכים לי בבית.

דרך אגב... רק הצורה בה ניגש הגרמ"ם ללימוד הגמרא כבר מכניסה בך הרגשה מיוחדת. הוא חוזר ואומר כמה וכמה פעמים, פסוקים ותפילות בינו ובין עצמו: "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה", "בשם ה' נעשה ונצליח", "לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון". בשיעור הספציפי לו האזנתי הוא גם נשמע לוחש לעצמו שהוא מפריש 18 שקלים לצדקה, ככל הנראה כסגולה שתהיה לו הצלחה במסירת השיעור...

כשאתה מאזין לשיעור אתה קולט מבין השורות את גודל בקיאותו בתורה, אתה סופג את אהבת התורה ויראת השמים שלו. השיעור עצמו מביא למאזין את עומק הפשט בכל מילה בגמרא, ברש"י או בתוס'. ומקיף בקלות את הראשונים והאחרונים הנוגעים להבנת הפשט. הוא שווה באמצע, נותן למשתתפים לעכל את השאלה, לחשוב בעצמם על תשובה. בינתיים הוא קצת מזמזם לעצמו בשקט, ואז משיב תשובה אחת, לאחר מכן תשובה נוספת וכן הלאה.

השיעור כולו נמסר בצורה חיה, ואגב, מומלץ מאוד להאזין לשיעור כשאתם יושבים ליד גמרא פתוחה.

איך אמר לי החבר: "כל מגיד שיעור חייב לשמוע לפחות כמה שיעורים מהגרמ"ם שולזינגר, לקבל ממנו קצת השראה איך מוסרים שיעור, איך מכניסים את התלמידים לאווירה, איך גורמים להם להפעיל את הראש ולחשוב בעצמם, איך להקריא את רש"י, בצורה שתגרום לשומע לקפוץ מעצמו עם שאלה עצומה, בלי שיצטרכו להסביר לו את השאלה חוזר והבהר, הוא כבר לבד ישאל אותה".

אני חייב לומר שאני מסכים עם כל מילה מדברי החבר, וממליץ לכם מכל הלב - נסו גם אתם! אני בטוח שלא תפסיקו!...

בשבוע שעבר גיליתי אוצר יקר מפז, והרגשתי שאני חייב לשתף אותם עם קוראי 'לקראת שבת', כי האוצר הזה אינו חדש, הוא נמצא 'מתחת לתנור' כבר הרבה מאוד זמן, עשרות שנים, ובכל זאת לא ידעתי עליו עד השבוע שעבר... עכשיו, לכבוד ימי החנוכה, ימים שבהם יש עניין מיוחד לחזות באור התורה הקדושה, אני רוצה לשתף אתכם בתגלית שגיליתי.

לאוצר הזה קוראים 'השיעורים המוקלטים של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל'...

השיעורים נמצאים כמובן במערכת 'קול הלשון', ובשורות הבאות אני אסביר למה הם אוצר כל כך יקר.

הכל התחיל כשחבר שח לי לפי תומו, שהוא בדיוק עוסק בסוגיא מורכבת במסכת זבחים, ומאחר והוא לומד את המסכת עם הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, הוא למד דף אחד במשך מספר ימים, ורק מוקדם סיים ללמוד אותם...

דבריו תפסו את תשומת לבי. מה זאת אומרת ללמוד עם הגרמ"ם שולזינגר? למיטב ידיעתי הוא עלה לישיבה של מעלה לפני קרוב ל-12 שנה, בתאריך כ"ז אב תש"ע...

אלא מאי? אתה מקשיב לשיעורים שלו, נו... הכל ברור, אבל אם אתה מקשיב לשיעור מסודר, למה לוקח לך ללמוד דף במשך מספר ימים? השיעורים המוקלטים נמשכים בדרך כלל שעה אחת, והם כוללים את הדף כולו, מתחילתו ועד סופו.

החבר חייך... אני נפלתי למלכודת שלו: "זה בדיוק מה שרציתי לומר לך", הוא הסביר, "כשאתה לומד עם הגרמ"ם שולזינגר, כשאתה מאזין לשיעורים שלו, זה לא סתם לשמוע שיעור. זה להיכנס לדף, לחיות אותו, אתה לומד כל דבר מכמה וכמה זוויות, עם כמה וכמה מהלכים, שצועדים זה לצד זה בבהירות מופלאה, בלי להסתבך ובלי להתבלבל... "למדתי את הדף במשך מספר ימים, לא בגלל שלא הבנתי אותו, אלא בגלל שהדף נהפך לחלק ממני. הרגשתי פתאום שאני חייב להבין כל דבר, הרגשתי שהשאלות מציקות לי, פשוט שקעתי בתוך הדף, ושכחתי שיש משהו אחר בחוץ. בכל פעם שהייתי נאלץ לסגור את הגמרא, הרגשתי צער גדול וגעגוע עצום לחזור אל הדף במהרה..."

האמת? הוא באמת סקרן אותי מאוד. החלטתי לתת לזה צ'אנס. הרי ממילא אני נוהג להאזין להרצאות ושיעורים, בזמן שאני נוסע מהמשרד הביתה. הפעם אקשיב לרב שולזינגר... מה יש לי להפסיד.

בדקתי ב'קול הלשון' ומצאתי את המספר הייעודי לשיעורי הרב שולזינגר (03-6171022). בדרך הביתה התקשרתי והאזנתי לשיעור בדף היומי...

מה אומר ומה אדבר... לקח לי קצת זמן להיכנס לאווירה, אבל אחרי